

wroclaw.pl

Ale pisanki!

Oklejane włóczką, rdzeniem sitowia, słomą, bajecznie kolorowe – podziwiał w Muzeum Etnograficznym

str. 17

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 11 (269), 25.03-7.04.2026

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

Twój PIT buduje Wrocław

TAT Jagodno: pociąg górą, a tramwaj dołem

Radni chcą, aby władze miasta podpisały z kolejarzami porozumienie ws. przeniesienia linii kolejowej na wiadukt nad Bardzką. To kolejny krok do TAT-u.

str. 6

FAST: fajni i zdolni młodzi naukowcy

Aż 22 zespoły i studenckie koła naukowe zyskały dofinansowanie z Funduszu Aktywności Studenckiej. Projekt pilotuje Wrocławskie Centrum Akademickie.

str. 8

Na Wielkanoc rozważ zmianę diety

Wrocław wprowadzić nie wyhoduje ryżu ani kawy, ale może być samowystarczalny w produkcji żywności. Warto jednak rozważyć zmianę diety...

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

są takie momenty, kiedy łatwiej zrozumieć, czym naprawdę jest miasto. Wielkanoc – ze swoją opowieścią o drodze, wspólnocie i odnowie – jest jednym z nich. Nieprzypadkowo pielgrzymki prowadzą wtedy do Jerozolimy. Tam, w wąskich ulicach starego miasta można zobaczyć, jak wyglądało życie u swoich źródeł: intensywne, ale też wymagające – bez infrastruktury, do której jesteśmy przyzwyczajeni w naszych europejskich miastach.

To doświadczenie działa jak kontrast. Uświadamia, że współczesne miasto nie jest czymś danym raz na zawsze, lecz wynikiem wielowiekowego wysiłku – organizacyjnego, technologicznego i finansowego. Wrocław jest tego dobrym przykładem. Ponad połowa miejskiego budżetu – 4,9 mld zł – pochodzi z podatków mieszkańców i firm.

Z tej samej puli blisko 1,5 mld zł rocznie przeznaczamy na inwestycje – czyli na to, co ma służyć nam za kilka, kilkanaście lat. Budowa szkoły to dziś wydatek rządu 90 mln zł. Tramwaj na Swojczyce – 140 mln zł. Nawet pojedyncza latarnia uliczna to koszt kilkunastu tysięcy złotych. Te liczby nie mają przytłaczać. One mają porządkować myślenie. Miasto nie jest abstrakcją – jest wspólnym rachunkiem.

I właśnie dlatego tak istotne jest, gdzie ten rachunek regulujemy. Podatek dochodowy zapłacimy niezależnie od miejsca. Różnica polega na tym, czy wróci on do przestrzeni, w której żyjemy. Jeśli mieszkamy we Wrocławiu, ale rozliczamy się gdzie indziej, finansujemy czyjeś drogi, szkoły i autobusy – choć korzystamy z tych w naszym mieście. To prosta relacja, która w skali całej wspólnoty przekłada się na dziesiątki milionów zł rocznie. Miasto działa na zasadzie

solidarności. Singiel dokłada się do budowy placu zabaw, rodzice finansują transport publiczny, z którego korzystają seniorzy. Nie wszyscy korzystamy ze wszystkiego, ale wszystko jest komuś potrzebne. I to jest istota miejskiej wspólnoty – niewidzialna, a jednocześnie konkretna.

Święta Wielkanocne przypominają o jeszcze jednej rzeczy: o ciągłości. Miasta nie powstają w jednym momencie. Każda decyzja, wpisana w deklaracji podatkowej adres, dokłada kolejną warstwę do tego, czym będą za dekadę. Dlatego warto czasem zatrzymać się – czy to w Jerozolimie, czy na wrocławskim Rynku – i pomyśleć, jak ogromną drogę przeszły miasta jako takie. I jak wiele jeszcze przed nami.

Jacek Sutryk
Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 26.03	PT. 27.03	SOB. 28.03	ND. 29.03	PN. 30.03	WT. 31.03	ŚR. 1.04
10°C	11°C	12°C	10°C	12°C	11°C	10°C

POCZTÓWKA Z MIASTA

Jaszczurki z Jaskółki zajrzały do biuletynu

Że wszystkich osiedli Wrocław ma 48, a ich szkoła mieści się na Nadodrze. Że najmniejsza gazeta może mieć 4 strony, a biuletyn też ma 4 strony tylko razy 5. Że szczotki nie muszą służyć do zamykania, szorowania lub mycia czegoś, lecz być próbnym wydrukiem z drukarki komputerowej. Tego dowiedziały się dzieci z I klasy „Jaszczurki” z Autorskiej Szkoły Podstawowej Jaskółka przy ul. Dmowskiego. I właśnie na tle szczotek poprzedniego numeru nasz fotoreporter Tomek Hołod zrobił pamiątkowe zdjęcie.

A my, trzy redaktorki-wydawczynie i jedna graficzka dowiedziałyśmy się, że w biuletynie najładniejsza, bo najbardziej kolorowa, jest rozkładówka „Ile kosztuje Wrocław”,

a najciekawsza informacja to artykuł o remontach i modernizacjach bloków sportowych i sal gimnastycznych w SP 90 przy Orzechowej i VIII LO przy Zaporoskiej. Długo Jaszczurki oglądały stronę ze szczurem na zdjęciu. – Szczurki są sympatyczne, ale śmieci trzeba segregować i zamykać kontenery, żeby w mieście był porządek – usłyszeliśmy. Z wielkim zainteresowaniem spotkała się strona z krzyżówką. – Można wygrać taką bluzę, taki worek i taką butelkę?! – ucieszyli się nasi goście. Ich wychowawczyni Karolina Ogrodowicz obiecała, że w szkole spróbują razem ją rozwiązać. – A gdzie będzie można dostać biuletyn z nami w środku? Wytłumaczyłyśmy. A Państwu polecamy listę punktów z www.wroclaw.pl/biuletyn

Nowa palmiarnia w Ogrodzie Botanicznym

W Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego rozpoczęła się budowa nowej palmiarni. Nowoczesny obiekt będzie podzielony na kilka stref. Wśród gwiazd tej oranżerii znajdą się palmy, wiktoria amazońska i rośliny mięsożerne. Koszt: 20 mln zł.

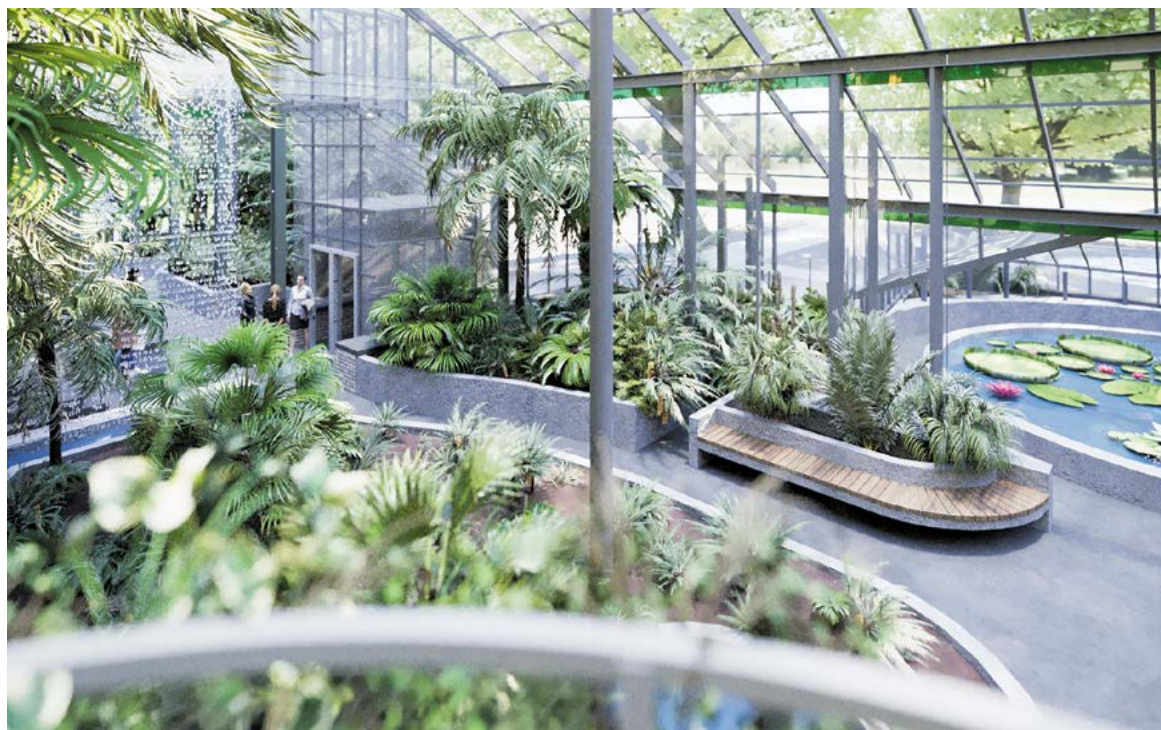
Redakcja

Nowa Palmiarnia powstaje tuż obok pozostałości wcześniejszego obiektu pełniącego tę funkcję w Ogrodzie Botanicznym. Zresztą zachowana żeliwna konstrukcja historycznej palmiarni zostanie w pewnym zakresie wykorzystana w nowym projekcie.

Systemy klimatyzacyjne i nawadniające, kaskady wodne, panele fotowoltaiczne na dachach szklarni, energooszczędne oświetlenie – w to wszystko ma być wyposażona palmiarnia. Fundusze na realizację pochodzą z kilku źródeł – dochodów własnych Ogrodu Botanicznego, Uniwersytetu Wrocławskiego, a także wsparcia władz Dolnego Śląska i Wrocławia.

Zespół szklarniowy, którego historia sięga 1823 roku, zostanie odbudowany w nowoczesnej formule „zaprojektuj i buduj”. Nowa palmiarnia, składająca się z trzech głównych części: Palmiarni, Wiktorii i Australii, będzie miała powierzchnię 1000 mkw., z najwyższym punktem sięgającym 13 m.

Palmiarnia znajduje się na terenie Ogrodu Botanicznego, wpisanego do rejestru zabytków Wrocławia. Cały projekt musi być realizowany pod nadzorem konserwatora

Na mapie miasta wkrótce pojawi się miejsce, gdzie o każdej porze roku będzie można pospacerować w zieleni

zabytków, czyli oznacza to konieczność zachowania istniejących drzew i historycznych elementów architektury.

Dodatkowym utrudnieniem jest prowadzenie prac na czynnym obiekcie, który

pozostanie otwarty dla zwiedzających przez cały okres budowy. Będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Nowa palmiarnia w Ogrodzie Botanicznym będzie nie tylko miejscem edukacji i badań, ale również przestrzenią odpoczynku

i kontemplacji przyrody. – Wewnątrz zaplanowaliśmy tarasy widokowe. Obok palm będzie można podziwiać rośliny wodne, z piękną wiktoria amazońską i rośliny mięsożerne – wylicza prof. Zygmunt Kącki, dyrektor Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu.

Palmiarnię buduje BERGER Bau według projektu przygotowanego przez firmę Maciej Marzecki Pracownia Architektury. Koszt inwestycji: 20 mln zł. Zakończenie budowy zaplanowano na rok 2027.

Bezpieczny Wrocław: wracają szkolenia

Szkolenie z obrony cywilnej, Hala Stulecia, listopad 2025

Rozpoczynają się kolejne szkolenia z obrony cywilnej dla mieszkańców. Jak zachować się w sytuacji ataku dronowego? Jak obronić się przed nożownikiem? Wkrótce ruszą zapisy.

Redakcja

Podczas 4-godzinnego, interaktywnego szkolenia, prowadzonego przez ekspertów-praktyków, poruszone zostaną następujące zagadnienia: ■ sygnały alarmowe – co oznaczają syreny i jak reagować na komunikaty ostrzegawcze ■ plecak ewakuacyjny – co zabrać, aby przetrwać w sytuacji kryzysowej ■ ewakuacja (ludzie i zwierzęta) – zasady bezpiecznego opuszczania zagrożonych miejsc ■ pierwsza pomoc – podstawy udzielania pomocy ■ miejsca schronienia – gdzie i jak szukać bezpiecznej kry-

jówki. Do udziału w spotkaniach Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego z Urzędem Miejskim Wrocławia i portalem wroclaw.pl zaprasza Wrocławian, którzy nie brali udziału w jesiennych szkoleniach, bo program jest identyczny.

Najbliższe warsztaty z obrony cywilnej wkrótce pojawią się na stronie internetowej Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. Tam też będzie można się na te szkolenia zapisać.

➤ Śledź stronę do zapisów: www.wro.news/obrona-cywilna

Aktywność Zawodowa 50+

Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych podsumowały wyniki kampanii, skierowanej do przedstawicieli branż działających w ramach OPZZ. Wynika z nich, że pracownicy po 50. r.ż. są bardziej cenieni. Rośnie więc liczba osób, które po osiągnięciu wieku emerytalnego są aktywne zawodowo. W grudniu 2024 r. aż 872,6 tys. osób z ustalonym prawem do emerytury było objętych ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu niż status emeryta, a 556,8 tys. pracujących seniorów podlegało także ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Przez 9 lat liczba pracujących emerytów w Polsce wzrosła o 51,7 proc.

Dyżury radnych

Spotkania odbywają się w Sułkiewiczach 9 (pok. 204 i 205) w środy (radni) i w czwartki (wiceprzewodniczący) w godz. 15-16.30. W najbliższym czasie dyżury mają: 26.03 **Dorota Pędziwiatr**; 1.04 **Agnieszka Duszka**; 1.04 **Piotr Uhle**; 8.04 **Jarosław Krauze**; 8.04 **Sławomir Śmigielski**; 10.04 **Agnieszka Rybczak**; 15.04 Izabela Duchowska i Dominika Koncecka.

➤ Harmonogram dyżurów na: www.wro.news/radni-dyzury-03-04

Oddaj krew, jeśli możesz

Do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa (Czerwonego Krzyża 5/9) można zgłosić się w pon., wt. i pt. w godz. 7-13.30, w śr. i czw. od 7 do 17.30 i w sob. w godz. 7.30 – 12. Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są: w środę **25.03** przy Politechnice Wrocławskiej (Wyb. Wyspiańskiego 23-25) i przy parkingu PWr przy bud. D-20 (ul. Janiszewskiego 8) w godz. 9-13, a we wtorek **31.03** przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących (ul. Drukarska 50) w godz. 8.30-12.

➤ Więcej informacji na: www.rckik.wroclaw.pl

Komunikacja w święta

W okresie Świąt Wielkanocnych komunikacja miejska we Wrocławiu będzie kursować według zmienionych rozkładów. Dotyczy to zarówno tramwajów, jak i autobusów miejskich oraz aglomeracyjnych. Największe zmiany obowiązują w niedzielę i poniedziałek wielkanocny.

2-3 kwietnia (czwartek-piątek)

- obowiązują rozkłady robocze
- zawieszone kursy szkolne linii 133 do Iwin.

4 kwietnia (sobota)

- wszystkie tramwaje i autobusy (także aglomeracyjne) kursują według sobotnich rozkładów
- odwołane kursy linii 602: 21.50 (Dworzec Główny – LG); 23.20 (LG – Petruszewicza).

5-6 kwietnia (Wielkanoc – niedziela i poniedziałek)

Tramwaje

- wszystkie linie kursują co 30 minut (rozkład świąteczny)
- linie 1, 6, 12, 14, 19 i 24 ruszają od godz. 8.

Autobusy

- Według niedzielnych rozkładów kursują m.in. linie: A, K, 100, 101, 104, 107, 110, 112, 113, 115, 118, 119, 125, 128, 129, 132, 133, 136, 142, 145, 147, 152, 715; podobnie linie miejskie operatorów zewnętrznych (108, 117, 120, 121, 123, 131, 137, 138, 315, 345, 612) oraz wszystkie linie aglomeracyjne 9xx.
- Linie zawieszone: 124, 130, 146, 149, 602.
- Dodatkowe zmiany: linie D, N, 102, 103, 105, 106, 111, 114, 116, 122, 126, 127, 134, 143, 144, 148, 151, 708 – rozkłady świąteczne; linie nocne – rozkłady weekendowe.

7 kwietnia (wtorek po świętach)

- powrót do rozkładów roboczych
- nadal zawieszone kursy szkolne linii 133 do Iwin.

Bardzką autobusy jeżdżą już buspasem

Autobusy jadące z Jagodna wydzielonym buspasem utykały tu w korku. Teraz jeżdżą wydzielonym korytarzem razem z tramwajami. Przebudowa 200-metrowego odcinka Bardzkiej, między Armii Krajowej a Piękną, to dla komunikacji autobusowej zmiana na plus.

■ Bartosz Chochołowski

Wydzielona trasa autobusowa powstała w miejscu, gdzie wcześniej było tylko torowisko. Teraz po tym samym pasie jeżdżą zarówno tramwaje, jak i autobusy. Mają też wspólne przystanki, co ułatwia przesiadki. Dla pasażerów tramwajów, niewiele się zmieniło. Piesi mają nowe przejście, a rowerzyści przejazd. Kierowcy samochodów zyskali tyle, że nie dzielą już jezdni z autobusami, więc nieco sprawniej pokonują ten odcinek.

W internecie nie brakuje jednak komentarzy niezadowolonych klientów Kauflandu, którzy po przebudowie nie mogą jechać prosto w drogę przecinającą trasę tramwajowo-autobusową. Choć inni bywalcy zauważają, że przy panującym tu ruchu i tak trudno było wyjechać w ten sposób. Teraz jest nakaz skrętu w prawo, co nie wszystkim się podoba.

Oczami pasażerów

Inni mieszkańcy chwalą tę zmianę w organizacji ruchu twierdząc, że ułatwia zrobienie zakupów pieszym. Na pewno wygodniej jest tym, którzy w tym rejonie przesiadali się z tramwaju na autobus czy odwrotnie. – Na całej trasie do centrum był to punkt krytyczny – wspomina Adrian. – Trudno mi powiedzieć, o ile szybciej

W poniedziałek 23.03 w szczycie autobusy omijały korki, jadąc nowym odcinkiem TAT-u na Bardzkiej

dziś wracałem ze szkoły, ale do tam miałem wrażenie, że odcinek obok kościoła autobus pokonywał tak samo długo, jak trzy lub cztery przystanki na dalszym odcinku Bardzkiej, za Armii Krajowej.

– W godzinach szczytu, po godz. 16, korki w tym miejscu są naprawdę duże, co zdecydowanie wydłużało czas jazdy – dodaje pani Paulina, która 23.03 po raz pierwszy jechała przebudowaną Bardzką. Pracuje na Starym Mie-

ście, a mieszka w pobliżu pętli „Jagodno P+R”. – Teraz jest szybciej, raz, dwa i jestem na Jagodnie. Nie mam się do czego przyczepić.

Oczami MPK

– Dzięki wydzielonej infrastrukturze autobusy mogą poruszać się niezależnie od natężenia ruchu samochodowego, co przekłada się na krótszy i bardziej przewidywalny czas przejazdu – potwierdza Daniel Misiek z MPK Wrocław.

– Dla pasażerów oznacza to większą punktualność, mniejsze ryzyko opóźnień i realną alternatywę dla transportu indywidualnego. Autobus z samego serca Jagodna do dworca autobusowego będzie teraz jechał kilkanaście minut bez względu na natężenie ruchu samochodowego.

Koszt przebudowy Bardzkiej przy kościele Ducha Świętego – 12 mln zł. Przedsięwzięcie nadzorowała spółka Wrocławskie Inwestycje.

Remont na Kiełczowskiej będzie nocą

Frezowanie nawierzchni Powstańców Śl., luty 2026 – zdj. ilustracyjne

Na ulicy Kiełczowskiej ruszają naprawy z programu Wrocław na Dobrej Drodze. Wykonawca rozpoczął już rozbiórki i roboty bitumiczne w jezdni. Prace potrwać około 4 miesięcy.

■ Maciej Wołodko

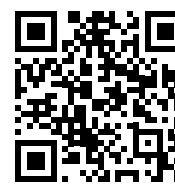
We wtorek 24.03 po godz. 20 rozpoczęło się frezowanie (zrywanie uszkodzonej nawierzchni asfaltowej) i układanie pierwszej warstwy nowego asfaltobetonu. Prace remontowe prowadzone są wyłącznie w godzinach nocnych – od 20 do 5, przy połowkowym zajęciu jezdni i ręcznym sterowaniu ruchem na drugiej czynnej połowie.

– Przepraszamy za zakłócanie spokoju mieszkańcom ulicy Kiełczowskiej, praca maszyn budow-

lanych (frezarki, rozściełacza i walców) może utrudniać nocny wypoczynek. Wykonawca będzie dokładać starań, aby proces ten trwał jak najkrócej – informuje ZDiUM Wrocław.

Cały 600-metrowy odcinek jezdni podzielono na 4 etapy i jeszcze krótsze podetapy, aby zdążyć zrealizować w ciągu 8 godzin zaplanowane prace oraz zminimalizować utrudnienia wynikające z ruchu wahadłowego. W ciągu dnia ruch będzie się odbywał normalnie, całą szerokością jezdni. Koszt remontu to 1,4 mln zł.

Jak tu się żyje? Miejscy radni o swoich osiedlach

Różne rodzaje zabudowy, różne style zamieszkiwania. Wrocław to mozaika osiedlowych światów. W każdym z nich znaleźć można rzeczy łatwe do polubienia, ale i takie, które są trudne do zaakceptowania. Poprosiliśmy kilkoro miejskich radnych, by opowiedzieli nam o swoich osiedlach.

Redakcja

Pretekstem do namysłu nad osiedlową przestrzenią stała się Strategia Wrocław 2050. W dokumencie tym opisano osiem rodzajów osiedli, typowych dla Wrocławia (a dokładniej: stylów zamieszkiwania). Bo rzeczywiście: niektóre z nich sporo łączy.

– Każdy rodzaj osiedla, każdy opisany w Strategii styl zamieszkiwania ma trochę inne potrzeby. Inaczej jest np. na osiedlach blokowych z lat 70. czy 80., które są najczęściej osiedlami w pewnym sensie skończonymi. Z pełną infrastrukturą: szkoła, przedszkole, przychodnia, sklepy oraz z występującą tam już zwykle zielenią. Blokowiska są także dobrze zaopiekowane, jeśli chodzi o transport. Z zupełnie inną sytuacją mamy do czynienia choćby na młodych osiedlach, takich jak Jagodno czy Maślice, które są bardzo mocno zabudowane. Często wymagają uzupełnienia o Infrastrukturę i transport. Bywa też, że brakuje terenów zielonych. Istotne jest, żeby nie zgubić nieco innego spojrzenia na każdy z typów zamieszkiwania. Tak, żeby nie zgubić żadnych potrzeb mieszkańców – tłumaczy Agnieszka Rybczak, przewodnicząca Rady Miejskiej Wrocławia.

Wojszyce

Wojszyce to osiedle, na którym dominuje zabudowa jednorodzinna. Agnieszka Dusza – miejska radna i liderka projektów WBO, mówi o nim: – To przede wszystkim prywatność i spokój: tu każdy ma swój dom i ogród, w którym odpoczywa i spędza czas po pracy. W modelowym przykładzie domy te znajdują się przy cichych, osiedlowych uliczkach. Niestety, w praktyce drogi te rano są często zakorkowane przez samochody, które omijają zatory na głównych ulicach. Tak właśnie bywa na Wojszycach – opowiada Dusza.

Agnieszka Dusza

W zasadzie wszystko, co najpotrzebniejsze, jest tutaj pod ręką. Dzięki

sąsiadującej zabudowie wielorodzinnej, gdzie mieszczą się małe sklepiki, punkty usługowe i lokalne piekarnie, nie trzeba jechać do centrum po każdą drobnostkę. – Na osiedlu z pewnością przydałyby się natomiast jeszcze m.in. przychodnia i biblioteka – zaznacza.

Leśnica

– Urodziłem się w Gdańsku, ale prawie połowę życia spędziłem już we Wrocławiu. Jakbym miał powiedzieć, gdzie czuję się w domu, to w domu się czuję w Leśnicy – mówi Robert Suligowski, radny miejski i osiedlowy z Leśnicy.

Wśród największych atutów osiedla wymienia okalającą je zieleni i czysty, uporządkowany układ urbanistyczny historycznej części Leśnicy. – Prawie połowa wrocławskich lasów jest albo na osiedlu Leśnica, albo w jego bliskim sąsiedztwie – zauważa.

Robert Suligowski

Drugim atutem jest historyczna zabudowa. Ciekawe architektonicznie kamienice, główna ulica handlowa, starannie zaprojektowany układ urbanistyczny. W ocenie Suligowskiego, problemem jest stan techniczny wielu zabytkowych budynków, nieremontowanych przez całe dziesięciolecie. – Przez wiele lat miasto interesowało się głównie swoim centrum. No i niestety ta stara zabudowa degradowała się przez ostatnie ponad 30 lat w bardzo szybkim tempie. Uważam, że to jest wielkim wyzwaniem, ale i wielką szansą, to jest ten program rewitalizacji i odnowy Leśnicy, który udało nam się wspólnie uruchomić. Remonty kamienic, ale też zajęcie się podwórkami, które przy ulicy Średzkiej no wyglądają fatalnie, w tej chwili to nie jest poziom XXI wieku – opowiada radny.

Nadodrze

– Przyjechałam do Wrocławia jako studentka w latach 90. i z miejsca

zakochałam się w Nadodrze. Wiedziałam, że potrzebuję mieszkać w centrum, w przedwojennej kamienicy. Tak żebym miała widok na inne kamienice, żebym chodziła tymi historycznymi ulicami. I to było dla mnie kluczowe, absolutnie. Żadna inna część miasta mnie nie interesowała – wspomina Izabela Duchnowska, radna miejska i osiedlowa.

Izabela Duchnowska

Od lat działa w radzie osiedla. Na swoim osiedlu najbardziej lubi kamienice i bliskość Odry, nad którą dotrzemy spacerem w 10–15 minut praktycznie z każdego miejsca. Wiele budynków wymaga oczywiście remontów. Jak zauważa radna, miasto zabrało się za tutejsze kamienice stosunkowo niedawno, bo dopiero po 2004 roku. W ostatnich latach remonty i plany remontowe nabrały jednak tempa. A fenomenem osiedla stali się rzemieślnicy, którym w ramach programu rewitalizacji korzystnie podnajęto lokale.

– Muszę powiedzieć, że teraz jest to absolutnie wyjątkowe i to jest kolejny atut Nadodrza, że ja mam bardzo blisko szewca, kaletnika, zegarmistrza, jubilera, krawca. To są takie zawody, które... No nie są chyba tak dostępne w innych częściach miasta. To jest taka żywa, autentyczna tkanina usługowa. Która też bardzo dobrze wpływa na takie lokalne relacje i na tożsamość tego miejsca – mówi.

Co najchętniej zmieniałaby na osiedlu? Wprowadziłaby więcej zieleni.

Klecina

Klecina składa się trochę z dwóch różnych światów. – Mamy tu zarówno stare domy i niską zabudowę, jak i zupełnie nowe osiedla. Klecina ma klimat takich trochę przedmieść, może nawet takiego mniejszego miasteczka. W którym może nie wszyscy się znają, ale rozpoznaje się sąsiadów gdzieś tam w lokalnym sklepiku, w kolejce czy na kawie – mówi Anna Kołodziej, radna miejska.

Jest stąd dość daleko do centrum, to fakt. Jadąc do pracy samochodem, trzeba swoje odstać w korkach. – Poranne korki czasami są frustrujące dość mocno. No bo trzeba tutaj powiedzieć sobie wprost, że ten wjazd do Wrocławia od ulicy Czekoladowej, to jest jeden z takich najbardziej intensywnie wykorzystywanych wjazdów do miasta. Więc rano, jeżeli muszę faktycznie poruszać się samochodem, to trzeba do tego dołożyć sporo czasu, to trzeba przyznać – mówi.

Ale taka lokalizacja ma też swoje zalety. Osiedle jest dobrze skomunikowane. Jest też gdzie wyjść. Do kawiarni czy na spacer nad rzeką. – Jest tu spora aktywność mieszkańców, co nie jest we Wrocławiu regułą. Ludzie coraz częściej podejmują oddolne inicjatywy. No i fajnie też działa Rada Osiedla Klecina. Mieszkańcy tutaj stanowczo wiedzą, co się dzieje, mają poczucie, że jak się skontaktują z radą osiedla, to można załatwić jakąś sprawę. Czy to kwestię kursowania autobusu, czy cokolwiek innego – dodaje.

Anna Kołodziej

Maślice

Jak podkreśla Sławomir Czerwiński, radny miejski i osiedlowy – jednym z najcenniejszych zasobów osiedla jest zieleni. Chodzi zarówno o obszary naturalne, jak i tereny zielone tworzone dzięki aktywności mieszkańców. Po latach intensywnej zabudowy, powoli domykają się tutaj

ostatnie inwestycje mieszkaniowe – zarówno te wielorodzinne, jak i jednorodzinne czy bliźniacze, szczególnie w kierunku Praczu Odrzańskich. Układ zabudowy stopniowo staje się kompletny, nadając osiedlu wyraźny, mieszkaniowy charakter, oparty na połączeniu niskiej zabudowy z nowoczesnymi osiedlami wielorodzinnymi.

– Maślice są dziś jednym z najlepiej zaopatrzonych we Wrocławiu osiedli pod względem usług lokalnych – mówi Czerwiński. I wymienia przykłady: przychodnię, przedszkole i szkoły, dwa centra handlowe. – Można śmiało stwierdzić, że w większości sytuacji codzienne potrzeby da się zaspokoić, nie opuszczając osiedla – dodaje.

Sławomir Czerwiński

– Wyzwaniem społecznym na naszym osiedlu jest łączenie „starych” i „nowych” mieszkańców w jedną spójną społeczność. Wymaga to czasu i wsparcia – zauważa. – Podobnie jak dobre planowanie wykorzystania zieleni. Tutaj pomocne były konsultacje osiedli kompletnych czy karty zieleni. – Mimo wyzwań Maślice pozostają miejscem, w którym żyje się dobrze. To osiedle z ogromnym potencjałem – młode, zielone, aktywne i stale wzbogacane o nowe funkcje. Jego siłą jest połączenie natury z miejską wygodą oraz dynamicznie rozwijająca się wspólnota mieszkańców – mówi.

➤ Całe rozmowy z radnymi dostępne na: www.wroclaw.pl/strategia-2050

TAT na Jagodno: pociąg górą, a tramwaj dołem

Radni miejscy jednogłośnie zgodzili się, aby władze miasta podpisały z kolejarzami porozumienie w sprawie przeniesienia linii kolejowej na wiadukt nad Bardzką, co zlikwiduje problematyczny przejazd kolejowy, umożliwi budowę tramwaju na Jagodno, a także upłynni ruch samochodowy. Miasto ma pokryć połowę kosztów inwestycji.

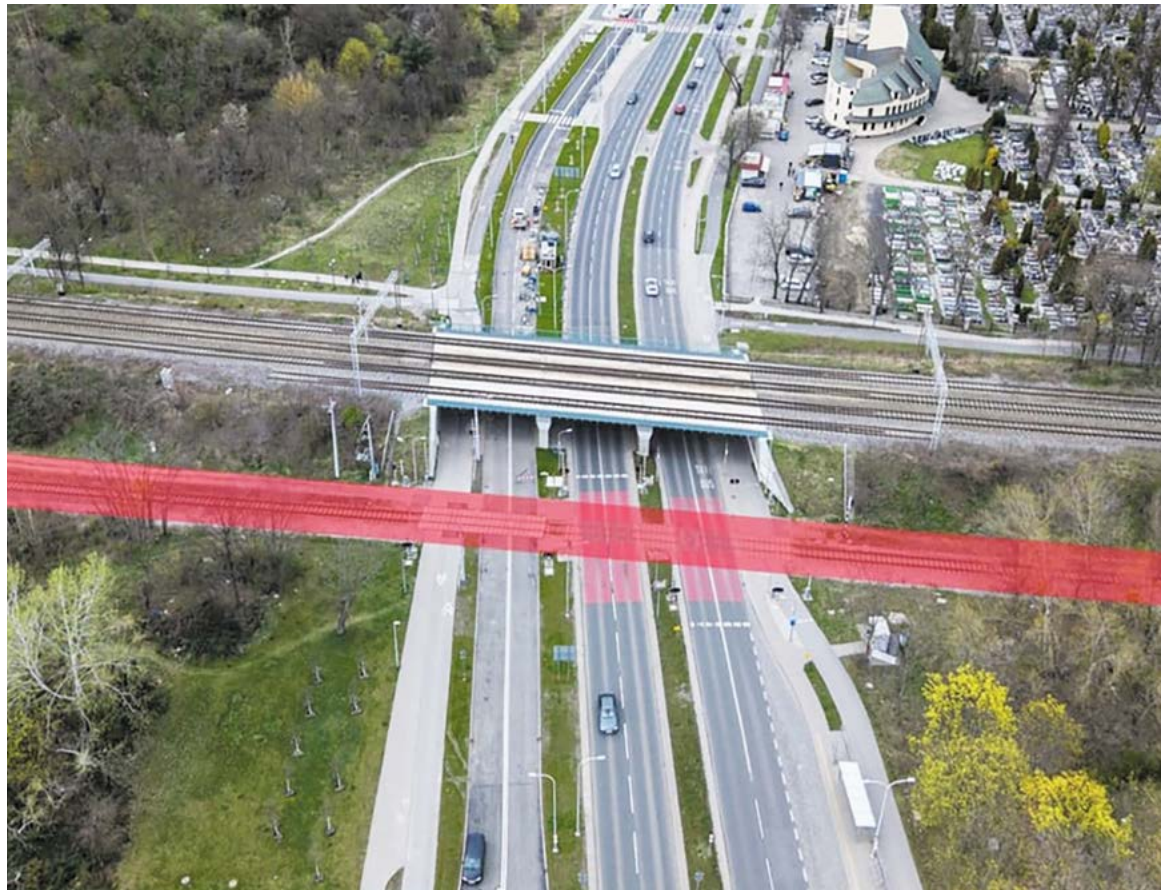
Bartosz Chochołowski

Inwestycja miała polegać na przeniesieniu toru linii 285 biegnącego do Sobótki na nasyp i wiadukt nad ulicą Bardzką. Mimo że powstały przepisy, które umożliwiają krzyżowanie się torów kolejowych z tramwajowymi, to jednak uzgodnienie takiego skrzyżowania, aby było bezpieczne dla wszystkich użytkowników, nie jest proste.

Gdyby pociągi mogły jeździć nasypem, a nad ulicą wiaduktem, byłoby to rozwiązanie najlepsze. Nie tylko dlatego, że mogłaby powstać trasa tramwajowa, ale płynniej jeździłyby też autobusy i samochody – bez czekania przed zamkniętymi rogatkami na przejazd pociągu. Jednak takie inwestycje są bardzo drogie. Wyniesienie linii kolejowej nad ulicę Bardzką może kosztować według szacunków 77,6 mln zł. Kolej i miasto są gotowe ten koszt podzielić między siebie po równo.

Czy to wysoka cena?

Czy 38,8 mln zł, które wyłoży Wrocław, to dużo? Taka kwota podwoi koszt budowy tramwaju, ale też w tym rejonie miasta istotnie poprawi komunikację nie tylko zbiorową. Dla porównania – trwająca budowa tramwaju na Swojczyce kosztuje 140 mln zł. Ta inwestycja nie obejmuje budowy wiaduktów

Czerwoną linią oznaczone są tory przecinające Bardzką. To linia nr 285, która może zostać wyniesiona

ani mostów. Mosty Chrobrego z torami tramwajowymi zostały wybudowane wcześniej za 83 mln zł. Wiadac wyraźnie, że budowa obiektów inżynierskich generuje poważne koszty.

Kolejne porównanie – budowa 7-kilometrowej trasy tramwaju na

Nowy Dwór kosztowała aż 390 mln zł, ale obejmowała budowę jednego wiaduktu nad torami kolejowymi i gruntowną przebudowę drugiego nad ulicą Smolecką.

Niemal 80 mln zł za przebudowę linii kolejowej na odcinku przy Bardziej to duży koszt, ale na szczęście

podzielony zostanie na pół. Koszt wart poniesienia, a wręcz należy żałować, że tory zostaną wyniesione tylko nad jedną ulicą.

W 2030 Bardzka bez rogatek?

Pociągi linii 285 nad Bardzką mają zacząć jeździć w 2030 roku. Obecnie

trwa projektowanie nie tylko trasy tramwajowej w miejscu wydzielonego buspasa, ale również przebudowy ulicy Bardzkiej, aby niemal na całej długości była czteropasmowa.

Przebudowa linii kolejowej 285 mogłaby się toczyć równolegle z budową tramwaju i przebudową Bardzkiej.

Na tej samej sesji 19 marca radni zgodzili się dofinansować budowę przystanku kolejowego Wrocław Maślice. To przedsięwzięcie ma również związek z planami tramwajowymi miasta – budową tramwaju na Maślice zakończonego intermodalnym węzłem przesiadkowym. Więcej o tej inwestycji przeczytasz w artykule poniżej.

➤ Więcej na: www.wro.news/jagodno-wiadukt

INWESTYCJA W LICZBACH

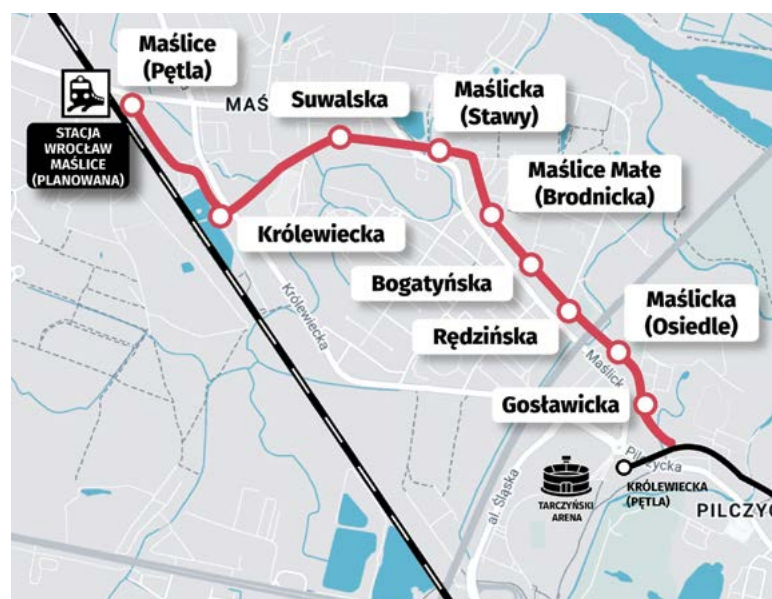
77,6 mln zł
koszt całkowity

38,8 mln zł
wkład Wrocławia

2030 r.
planowany koniec

Przy pętli Maślice P+R będzie przystanek kolejowy

Dobiega końca projektowanie tramwaju na Maślice. Nowa trasa, która ma powstać w 2028 roku, kończyć się ma pętlą, przy której będzie parking Parkuj i Jedź. Do kompletu brakuje kolei. Radni Rady Miejskiej Wrocławia wyrazili zgodę na współfinansowanie budowy przystanku kolejowego Wrocław Maślice.

Bartosz Chochołowski

Jak czytamy w uzasadnieniu uchwały Rady Miejskiej: „Budowa nowego przystanku kolejowego w rejonie planowanej pętli wraz z budową bezkolizyjnego przejścia pieszo-rowerowego pod torami linii kolejowej nr 273 pozwoli na stworzenie multimodalnego węzła przesiadkowego integrującego wszystkie środki transportu”.

Kiedy i za ile?

Miasto ma za przystanek kolejowy zapłacić 5 mln zł. Mają go zaprojektować i wybudować Polskie Linie Kolejowe w latach

2027–2029. Inwestycja będzie powiązana z uruchomieniem dworca Wrocław Świebodzki oraz skoordynowana z budową trasy tramwajowej.

Kompletny węzeł przesiadkowy

„Budowa przystanku kolejowego Wrocław Maślice jest niezwykle istotna dla miasta. Znacząco poprawi dostępność do sprawnego transportu publicznego i tym samym wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców, głównie osiedli Maślice, Stabłowice i Pracze. Wraz z miejską inwestycją tramwaju na Maślice stworzy modelowo-

we rozwiązanie węzła przesiadkowego integrującego wszystkie środki transportu” – mówi dalej uzasadnienie uchwały Rady Miejskiej Wrocławia.

Na sesji 19 marca radni jednogłośnie zagłosowali również za uchwałą, która zezwala na podpisanie porozumienia z koleją na budowę wiaduktu kolejowego nad ulicą Bardzką, co oznacza likwidację problematycznego krzyżowania się torów tramwajowych z kolejowymi. Przeczytasz o tym w artykule powyżej.

➤ Więcej na www.wro.news/kolej-maslice

Parkowa osada krasnali wraca do gry

Nowe atrakcje i urządzenia integracyjne czekają na najmłodszych na placu zabaw w Parku Południowym. ZMZ prowadzi jeszcze przebudowę ścieżek w rejonie tarasu Ludwiga Landsberga.

Osada krasnali od lat jest jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc w Parku Południowym. Intensywne użytkowanie sprawiło, że konieczne było przeprowadzenie kompleksowego remontu. Dziś najmłodsi mogą korzystać już z nowych krasnali: domków, zjeżdżalni, huśtawek, elementów wspinaczkowych i tunelu. Na placu zamontowano także karuzelę i piaskownicę na podwyższeniu, z których mogą korzystać dzieci z niepełnosprawnościami.

Prace objęły nie tylko sam plac zabaw – Zarząd Zieleni Miejskiej prowadzi przebudowę ścieżek w rejonie tarasu Ludwiga Landsberga.

Dobiegające końca prace obejmują: demontaż zużytych nawierzchni, nową geometrię ścieżki dla spacerowiczów, przepuszczalną podbudowę na nasypach ograniczającą ryzyko okresowych podtopień i uzupełnienie linii brzegowej zbiornika wodnego.

WROCLAWSKIE INWESTYCJE

Zmieni się kolejne podwórko

Wrocławskie Mieszkania otworzyły oferty w ponownym przetargu na opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej zagospodarowania i remontu wnętrza podwórzowego w kwartale ulic: Tarnogajskiej, Gazowej, Klimasa i Kamienieckiej we Wrocławiu. Obie oferty mieszczą się w zaplanowanym budżecie – trwa ich analiza.

Inwestycja TBS na Brochowie

TBS Wrocław otworzył oferty złożone w przetargu na wybór wykonawcy budowy 200 mieszkań na tani wynajem na wrocławskim Brochowie. Po zakończeniu procedur TBS podpisze umowę z wyłonionym w przetargu wykonawcą. U zbiegu ul. Mościckiego, Semaforowej, Pakistańskiej i Wietnamskiej wybudowane zostaną nie tylko komfortowe mieszkania, ale też pełna infrastruktura społeczna. Planowany czas realizacji inwestycji to 22 miesiące od momentu podpisania umowy.

Czas dla pierzei przy Sępa-Szarzyńskiego

WROCLAWSKIE INWESTYCJE

Wrocławskie Mieszkania przygotowują kompleksowy remont pierzei przy Sępa-Szarzyńskiego i dużego podwórza na jej zapleczu. Prace rozpoczną się od kamienic komunalnych 65 i 65A.

Budynki, które zostały już wcześniej podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej, przejdą gruntowną modernizację. W najbliższych dniach ogłoszone zostaną przetargi na remonty prowadzone z uwzględnieniem zabytkowego charakteru zabudowy.

Zakres planowanych prac obejmuje: ■ remont elewacji frontowych wraz z odnowieniem i odtworzeniem detali architektonicznych i sztukatorskich ■ docieplenie elewacji od

strony podwórza ■ wymianę stolarki okiennej ■ remont i izolację piwnic ■ modernizację klatek schodowych ■ docieplenie poddaszy.

Zabudowa przy ul. Sępa-Szarzyńskiego powstała pod koniec XIX wieku, w okresie intensywnego rozwoju tej części miasta. To przez nią miała prowadzić główna wylotówka na dzisiejsze Mosty Warszawskie. Ostatecznie główną arterią wytyczono nieco dalej na zachód (ul. Wyszyńskiego).

Wyremontowany DPS przy Karmelkowej

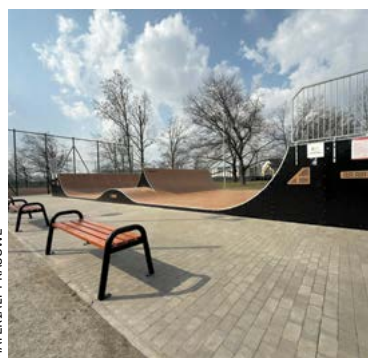
Zakończyła się kompleksowa modernizacja budynków A, B i C w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej. Inwestycja objęła zarówno elementy konstrukcyjne, jak i poprawę dostępności i efektywności energetycznej obiektu. Przeprowadzone prace miały na celu poprawę komfortu i bezpieczeństwa 230 mieszkańców DPS i dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb. W ramach inwestycji wykonano ocieplenie budynków i odnowienie elewacji, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont tarasów, balkonów i wejść do budynków, przebudowę podjazdów, aby lepiej odpowiadały potrzebom osób z niepełnosprawnościami, a także montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu, która ograniczy koszty energii i zwiększy efektywność energetyczną obiektu. Modernizacja była prowadzona w funkcjonującym domu pomocy społecznej, dlatego na każdym etapie inwestycji dbano o bezpieczeństwo i komfort mieszkańców.

MATERIAŁY PRASOWE

Droga rowerowa od ulicy Bożego Ciała

Wrocławskie Inwestycje rozstrzygnęły przetarg na realizację prac związanych z przebudową drogi rowerowej (ok. 300 m) wzdłuż ulic Bożego Ciała i Widok. Wartość inwestycji to ponad 2,7 mln zł. Prace mają zostać wykonane w terminie 6 m-cy od podpisania umowy.

MATERIAŁY PRASOWE

Kominiarska zaprasza na skateboard

W ramach inwestycji z WBO pojawiła się już rampa skateboardowa. W planach jest mała scena plenerowa dla wydarzeń osiedlowych. Doposażony zostanie plac zabaw, a teren uzupełnią nasadzenia drzew i zieleni. Zaplanowano też poprawę murawy boiska i trawników.

Dachy jak nowe na Jedności Narodowej

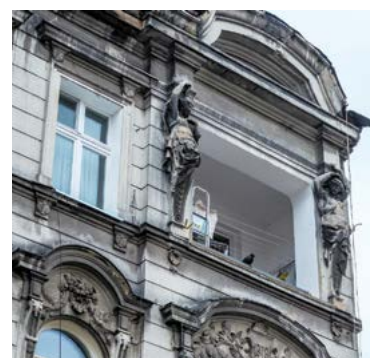
Zarząd Zasobu Komunalnego zakończył remont trzech dachów o powierzchni 720 mkw. w oficynach przy Jedności Narodowej 153A, 153B i 155B. Budynki mają nowe pokrycie dachowe, izolacje i rynny. Inwestycja kosztowała ponad 1,1 mln zł.

MATERIAŁY PRASOWE

Wypięknieje kamienica przy Wysokiej 4

Zarząd Zasobu Komunalnego wyremontuje elewację, odtworzy elementy sztukatorskie i uzupełni tynki, a także ociepli budynek. Walory estetyczne i pozostałe detale rzeźbiarskie. Kompleksowe prace będą kosztować ponad 2 mln zł.

MATERIAŁY PRASOWE

FAST! Wrocławscy studenci mają odlotowe pomysły

Od poszukiwań drobnoustrojów w pojazdach komunikacji miejskiej, po scenariusze ćwiczeń siłowych dla seniorów i warsztaty szycia chirurgicznego – aż 22 zespoły i studenckie koła naukowe zyskały dofinansowanie w 8. edycji Funduszu Aktywności Studenckiej. Projekt pilotuje Wrocławskie Centrum Akademickie.

I Tomasz Wysocki

W 8. rozdaniu FAST do oceny było 89 projektów, dofinansowanie przyznano 22 pomysłom. Wśród nich są przedsięwzięcia mocno sprofilowane, specjalistyczne, zaplanowane z myślą o konkretnej grupie odbiorców.

Warsztaty szycia... chirurgicznego

Studenckie Koło Naukowe Chirurgii Naczyniowej, Ogólnej i Transplantacyjnej zorganizuje warsztaty szycia chirurgicznego dla studentów Uniwersytetu Medycznego. – Od kilku lat organizujemy takie zajęcia i zawsze chętnych jest więcej niż miejsc. Zainteresowane bywają nimi także osoby spoza środowiska medycznego. W którejś z edycji warsztatów wzięło udział małżeństwo chemików spod Warszawy – mówi Andrzej Mrozek, szef koła naukowego.

Zaplanowane przez młodych medyków zajęcia obejmują pokaz i ćwiczenia szycia chirurgicznego, od najprostszych technik po zaawansowane pod względem umiejętności i sprzęt zespolenia naczyniowego, takie służą m.in. połączeniu naczyń krwionośnych.

Andrzej Mrozek: – Chcemy uczyć nie tylko szycia, ale wszystkich procedur związanych z takim zabiegiem, od zakładania rękawiczek, po zaopatrzenie rany i zmianę opatrunku.

Siła w dojrzałym wieku

Szerszego środowiska dotyczy projekt Studenckiego Koła Naukowego Regeneracja, które działa na Akademii Wychowania Fizycznego. Studenci przygotowują zestaw ćwiczeń oporowych/siłowych dla osób powyżej 60. roku życia.

– Popularne wśród seniorów aktywności, na przykład nordic walking czy jazda na rowerze, pozytywnie wpływają na układ krążenia, lecz nie zapobiegają spadkowi siły, co jest przyczyną upadków, których konsekwencje mogą być tragiczne – mówi dr Rafał Szafranec z Katedry Fizjologii i Biomechaniki AWF Wrocław, opiekun SKN. – Budowanie siły, zwłaszcza kończyn dolnych, może zapobiegać upadkom. Według specjalistów nie ma przeciwwskazań, by tego typu aktywność proponować osobom starszym.

Studenckie przedsięwzięcie obejmuje cykl badań grupy seniorów – słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku działającego przy AWF. Młodzi naukowcy przygotowują dla nich zestaw ćwiczeń, a potem sprawdzą efekty. Celem jest ocena wpływu treningu oporowego na siłę

mięśniową oraz strukturę mięśni u starszych mężczyzn i kobiet. – Opracowany na tej podstawie komplet ćwiczeń będzie można promować wśród wrocławskich seniorów. Często biorę udział w spotkaniach z nimi, to bardzo wdzięczna i zaangażowana grupa słuchaczy. Chętnie przyjmują propozycje, które mogą im się przyśłużyć – dodaje dr Rafał Szafranec.

Codzienny Wrocław pod lupą młodych naukowców

Dla wielu projektów wyróżnionych w FAST punktem wyjścia są procesy i zjawiska dotyczące Wrocławian lub występujące we Wrocławiu. Studenci z Koła Naukowo-Badawczego GIS im. dra inż. Józefa Woźniaka na Politechnice Wrocławskiej sprawdzają, czy we Wrocławiu dochodzi do tzw. stresu cieplnego na przystankach komunikacji publicznej.

Inspiracją były ustalenia naukowców dotyczące Wiednia, Filadelfii i Kantonu w Chinach, gdzie przystanki komunikacji miejskiej stanowią wyspy ciepła i mają wpływ na komfort pasażerów.

Rezultatem końcowym będzie raport w postaci mapy narracyjnej, a także opracowanie rekomendacji urbanistycznych z rozwiązaniami, jak ograniczyć występowanie wysp ciepła na przystankach. Komunikacji miejskiej dotyczy również przedsięwzięcie Studenckiego Koła Naukowego Mikrobiologów Uniwersytetu Medycznego.

Młodzi uczeni pobiorą wymazy z pojazdów MPK z miejsc, których pasażerowie dotykają najczęściej: uchwytów, kasowników, powierzchni foteli. – Będą szukać drobnoustrojów z grupy ESKAPE – szczególnie istotnych klinicznie, z oznaczeniem ich lekooporności – napisano w prezentacji projektu. Rezultatem końcowym badania będzie zbiór danych wykazujących zagrożenia bakteriami chorobotwórczymi w transporcie, który może zostać użyty w akcjach profilaktycznych dotyczących higieny rąk i dezynfekcji.

Projekt Studenckiego Koła Naukowego Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska z Uniwersytetu Przyrodniczego dotyczy antropopresji gleb Wrocławia, czyli wpływu działalności człowieka na jej jakość i czystość. „Antropogenizacja przestrzeni miejskiej, wynikająca z rozbudowy infrastruktury, intensywnego ruchu drogowego i wieloletniej działalności przemysłowej, prowadzi do trwałych przekształceń gleb” – czytamy w opisie pomysłu. Młodzi naukowcy chcą zbadać skalę zmian i przeanalizować, w jaki sposób kompost może ograniczyć biodostępność metali i poprawić bezpieczeństwo użytkowania gleb.

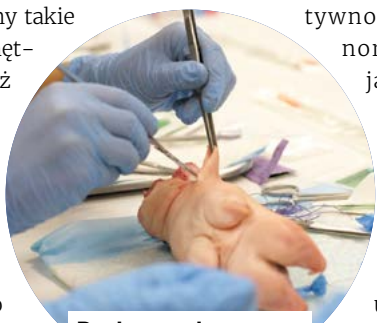
Mozaika działań

Katalog laureatów Funduszu Aktywności Studenckiej to dowód na to, jak bogaty i różnorodny jest kalejdoskop działań wrocławskich studentów. W programie oceniane są przedsięwzięcia realizowane „po godzinach”, poza trybem wykładów i ćwiczeń: w kołach studenckich, zespołach, grupach zainteresowań, co podbija ich znaczenie.

Rozwijamy talenty

Fundusz Aktywności Studenckiej został powołany w 2020 r. z inicjatywy prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka. – Zależy mi na tym, aby stworzyć we Wrocławiu jak najlepsze warunki do pracy aktywnym studentom, którzy chcą kreatywnie rozwijać talenty w naszym mieście – mówił podczas spotkania inauguracyjnego przedsięwzięcie. Do udziału w nim zapraszane są studenckie koła naukowe, organizacje i zespoły studenckie. W 7 dotychczasowych rozdaniach wyróżniono 179 projektów (zgłoszeń było blisko 600). Na ich przygotowanie wydano z budżetu miasta ponad 1 mln zł.

Anna Gil, Wrocławskie Centrum Akademickie, kierowniczka programu: – Liczba wniosków każdorazowo zgłaszanych do konkursu utrzymuje się na wysokim poziomie od początku funkcjonowania programu. To cieszy. Podobnie jak fakt, że coraz częściej studenci swoje projekty realizują w bezpośredniej współpracy z mieszkańcami Wrocławia, przykładowo z uczniami wrocławskich szkół czy seniorami. W pierwszych edycjach maksymalne dofinansowanie wynosiło 5 tys. zł, dzisiaj w ramach FAST można uzyskać nawet 15 tys. zł.

Racica treningowa na warsztatach szycia

Studenci z Koła Naukowego Chirurgii Naczyniowej, Ogólnej i Transplantacyjnej Uniwersytetu Medycznego

Zapisz się do Nasz Wrocław i zaoszczędź 3150 zł!

Rozliczasz PIT i mieszkasz we Wrocławiu? Dołącz do Naszego Wrocławia! Z programem mieszkańcy zyskują darmowy wstęp do 23 atrakcji, a rocznie mogą zaoszczędzić nawet 3150 zł.

Agata Zięba

Program Nasz Wrocław oferuje darmowe wejścia do 12 miejskich atrakcji. Osoby ze statusem MAX, czyli mieszkańcy, którzy potwierdzą swój meldunek, zyskują jeszcze więcej. Dla nich liczba darmowych atrakcji wzrasta do 23. Wszystkie korzyści znajdziesz w tabelce poniżej.

Poznaj korzyści

W bieżącym roku do programu dołączyło **26 nowych partnerów**. Wśród nowości znalazły się darmowe wejścia na 2026 rok do Egurrola Dance Studio i Kwatery Głównej Centrum Laser Tag. Wszystkich partnerów oraz ich ofertę znajdziesz na stronie www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw/. Program współpracuje już z ponad 90 partnerami, oferując bogatą paletę rabatów oraz bezpłatnych atrakcji. Tylko

Program Nasz Wrocław jest dla wrocławskich podatników, a status MAX dla zameldowanych we Wrocławiu

w 2025 roku z darmowych wejść skorzystało około 72 tys. osób, co pokazuje, jak chętnie Wrocławianie odkrywają nowe miejsca oraz aktywności. Dzięki zniżkom i darmo-

wym wejściom Wrocławianie mogą zaoszczędzić nawet 3150 zł rocznie. Dzięki programowi Nasz Wrocław mieszkańcy mogą korzystać z tań-

szej oferty na zakup biletów komunikacji miejskiej. A osoby posiadające miesięczny bilet kolejowy, w komunikacji miejskiej jadą za złotówkę.

Jak dołączyć do programu?

Wystarczy założyć konto, pobrać aplikację na telefon z Androidem lub systemem iOS, by mieć „kartę” Nasz Wrocław zawsze przy sobie. Dla osób niekorzystających z telefonu istnieje opcja założenia plastikowej karty Nasz Wrocław.

By korzystać ze zniżek, trzeba potwierdzić Status Podatnika. Wystarczy wpisać w aplikacji mobilnej numer UPO, który znajduje się w deklaracji PIT. Można również okazać pierwszą stronę zeznania podatkowego PIT przez czat wideo z konsultantem lub stacjonarnie w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. Kotlarskiej (Punkt Obsługi Klienta).

Z kolei, by uzyskać status Nasz Wrocław MAX, należy dodatkowo potwierdzić fakt zameldowania na pobyt stały we Wrocławiu. Można to zrobić przez czat wideo, stacjonarnie w Punkcie Obsługi Klienta lub elektronicznie – przesyłając informację o zameldowaniu za pośrednictwem e-PUAP lub gov.pl.

➤ Więcej na www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw

Nasz Wrocław i Nasz Wrocław MAX – skorzystaj z bezpłatnych wejściówek

Partner	Status Podatnika	Status MAX
Aquapark Wrocław/Brochów/Zakrzów	-	2-godzinne wejście do strefy rekreacji dla osoby dorosłej w jednym z trzech obiektów
Centrum Historii Zajezdnia	bilet wstępu na wystawę główną „Wrocław 1945–2016” dla osoby dorosłej	bilet wstępu na wystawę główną „Wrocław 1945–2016” dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Creator	-	bezpłatne wejście do kriokomory ogólnoustrojowej przy zakupie pakietu 10 wejść ze zniżką 10 proc.
Egurrola Dance Studio	bezpłatna lekcja tańca	bezpłatna lekcja tańca oraz brak opłaty wpisowej obowiązującej przy podpisaniu umowy
Hala Stulecia – Visitor Center	bilet wstępu dla osoby dorosłej	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Hydropolis – centrum wiedzy o wodzie	bilet wstępu dla osoby dorosłej	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Kwaterna Główna Centrum Laser Tag	wejście z osobą towarzyszącą (oferta ważna podczas Wakacji z Kwaterą)	wejście z dwiema osobami towarzyszącymi (oferta ważna podczas Wakacji z Kwaterą)
Muzeum Militariów i Muzeum Archeologiczne	-	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Muzeum Teatru	-	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Ogród Japoński	-	bilet wstępu dla osoby dorosłej
Panthers Wrocław	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą
Park Trampolin Jump 4U Słubicka 18/Otmuchowska 15	-	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Stomatologia Medicover	bezpłatny przegląd stomatologiczny	bezpłatny przegląd stomatologiczny dla dwóch osób
Ślęza Wrocław	-	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
WCT SPARTAN Lodowisko Nowy Dwór	wejście dla osoby dorosłej	-
WCT SPARTAN Pływalnia Orbita	godzinne wejście dla osoby dorosłej	-
WCT SPARTAN Siłownia	-	jednorazowe wejście dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Tarczyński Arena Wrocław – Lodowisko	-	bilet wstępu dla osoby dorosłej
Vertigo Jazz Club & Restaurant	bilet wstępu dla osoby dorosłej na wybrane koncerty	bilet wstępu dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą na wybrane koncerty
VolleyWrocław	-	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
Wrocławski Klub Koszykówki	-	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej z osobą towarzyszącą
WKS Śląsk Wrocław	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej (sektor rodzinny)	bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej (sektor rodzinny) z osobą towarzyszącą
ZOO Wrocław	bilet wstępu dla osoby dorosłej	-

Ponad połowa pieniędzy w miejskiej kasie – 4,9 mld zł – pochodzi z podatków, które płacimy my, Wrocławianie, oraz firmy działające we Wrocławiu. Z tej kwoty blisko półtora miliarda złotych przeznaczane jest na inwestycje: na nowe szkoły, remonty kamienic, zabytków, ulic czy na nowoczesny transport publiczny.

Redakcja

Obecnie 87 proc. mieszkańców rozlicza podatki we Wrocławiu. Szacuje się, że ok. 70 tys. osób mieszkających w naszym mieście wskazuje w zeznaniu podatkowym inny adres. To oznacza, że do budżetu Wrocławia nie trafiają dziesiątki milionów złotych rocznie. A warto byłoby je wydać tutaj.

Zgodnie z przepisami powinniśmy rozliczać się w miejscu zamieszkania. Nie jest ważne, czy jesteśmy studentami, mieszkamy tu krótko czy długo – kluczowe jest to, że pod koniec roku podatkowego, czyli w grudniu 2025, mieszkaliśmy we Wrocławiu.

Dla fiskusa i Wrocławia ważne jest, gdzie mieszkasz

Nie ma również znaczenia, czy mieszkamy we własnym domu, apartamencie, w hotelu robotniczym, hostelu, w akademiku, na stacji czy w wynajmowanym mieszkaniu. Na wpisanie w zeznaniu podatkowym faktycznego miejsca zamieszkania nie musimy mieć zgody osoby, od której wynajmujemy lokum. Optymalną dla wszystkich sytuacją jest taka, w której miejsce zamieszkania pokrywa się z miejscem zameldowania. Jednak jeśli jest inaczej, przy rozliczaniu PIT ważny jest adres zamieszkania.

– Nie trzeba być zameldowanym. Zachęcamy wszystkich mieszkańców, aby dopełnili obowiązku meldunkowego, jednak w przy-

W PIT wpisujesz jedno słowo – Wrocław – a korzyści masz wiele

padku samego rozliczania podatku wystarczy jedynie wpisać aktualne miejsce zamieszkania, czyli to we Wrocławiu – wyjaśnia Marcin Urban, skarbnik Wrocławia. – W ten sposób osoby, które żyją w naszym mieście i korzystają z niego na co dzień, realnie przyczyniają się do jego rozwoju.

Jeśli dłużej mieszkamy gdzie indziej niż jesteśmy zameldowani, to zapewne łamiemy ustawę meldunkową, ale podając w PIT faktyczne miejsce zamieszkania nic nam nie grozi, nie doświadczymy z tego powodu żadnych nieprzyjemności.

Pieniądże powinny być tam, gdzie my

A dlaczego wpisanie faktycznego miejsca zamieszkania jest takie ważne? System podatkowy jest tak skonstruowany, że duża część podatków płaconych przez mieszkańców i firmy (PIT i CIT) zostaje w mieście, w którym osiągają dochody.

Relacja jest prosta. Mieszkasz we Wrocławiu, to płacisz tu podatki, które zasilają miejską kasę, z której to miasto buduje drogi, utrzymuje komunikację miejską, szkoły, instytucje kulturalne – czyli wszystko to, z czego korzystasz, mieszkając we Wrocławiu.

Jeśli tu żyjemy, a wpisujemy

budowa nowoczesnego zespołu szkolno-przedszkolnego, np. przy ul. Zwycięskiej

w PIT miejscowość X, to sfinansujemy drogi, przedszkola i autobusy w Iksie, mimo że skorzystamy z nich we Wrocławiu. Zupełnie nam się to nie opłaca. Płacimy na miasto, z którego korzystamy.

Miasto potrzebuje pieniędzy nie tylko na bieżące rachunki za oświetlenie ulic i szkół. Miliardy wydaje na rozwój. To my, płacąc PIT, w połowie finansujemy np. budowę szkoły przy Zwycięskiej czy tramwaju na Swojczyce.

Ile kosztuje Wrocław?

Miasto to kosztowny organizm. Aby mógł sprawnie funkcjonować, musi być zasilany sporymi kwotami. Za wszystkie płacimy wspólnie,

solidarnie, a tylko do niektórych dopłacamy, jeśli faktycznie z nich korzystamy – np. basen czy komunikacja miejska.

Wygląda to tak, że singiel dokłada się do budowy placu zabaw, co kosztuje 1 mln zł, a emeryci płacą na budowę drogi rowerowej (1,9 mln za 1 km), którą do pracy jeździ ten singiel. Rodzice dokładają się do zakupu autobusu (4,4 mln zł za „elektryka”), którym senior pojedzie na zakupy.

Nie wszyscy korzystamy ze wszystkiego, ale wszystko, co powstaje w mieście, komuś jest potrzebne. A nie są to tanie rzeczy. Oto garść przykładów:

- budowa tramwaju na Swojczyce – 140 mln zł
- budowa szkoły przy Zwycięskiej – 90 mln zł
- dotacja dla Miejskiej Biblioteki Publicznej – 27,1 mln zł
- budowa siłowni plenerowej – 150 tys. zł
- montaż jednej latarni – 17,5 tys. zł

Ile kosztuje Wrocław – na konkretnych przykładach pokazaliśmy w ubiegłotygodniowym biuletynie. Można też sprawdzić to na stronie www.wroclaw.pl.

PIT we Wrocławiu to oszczędności

Płacąc PIT we Wrocławiu, mamy coraz lepsze miasto, ale też wymierne bonusy dzięki karcie Nasz Wrocław. Miasto odwdzięcza się nam, dając darmowe wejściówki do miejsc, takich jak basen lub muzeum, które są finansowane z miejskiej kasy – czyli m.in. z naszych PIT-ów. Poza tym Nasz Wrocław oferuje nam zniżki u licznych partnerów programu, a to nie tylko miejskie instytucje, ale też prywatne podmioty.

Bardzo wymierną korzyścią z płacenia podatków we Wrocławiu jest możliwość kupowania tańszych biletów na komunikację miejską. Z kartą Nasz

Wrocławski podatnik za granicą

We Wrocławiu PIT-a powinni złożyć ci z nas, którzy posiadają tu „centrum interesów osobistych lub gospodarczych”. Innymi słowy, mają tu np. dom, żonę, dzieci, a mimo to wychali do pracy za granicę,

ale nie przeprowadzili się tam na stałe.

Drugim przypadkiem są osoby, które spędziły w Polsce więcej niż 183 dni w roku podatkowym. Zatem jeśli w 2025 roku ktoś mieszkał we Wrocławiu przez 184 lub więcej dni, to mimo że wyprowadził się za granicę na stałe, ostatni raz składa PIT we wrocławskim urzędzie odpowiednim do ostatniego miejsca zamieszkania.

Z automatu – bez fatygi, ale czy dobrze?

Jeśli nie zalogujemy się na stronę e-podatnika i nawet nie spojry-

my na nasz PIT, to fiskus rozliczy nas sam. Nie zapłacimy kary – nasz brak reakcji do 30.04 oznacza, że akceptujemy rozliczenie dokonane automatycznie. Mimo to przed końcem kwietnia dobrze jest zajrzeć na podatki.gov.pl do swojego formularza, sprawdzić poprawność danych i, jeśli przysługuje nam jakaś ulga, to wpisać ją, aby obniżyć zobowiązanie podatkowe. Należałoby też zadeklarować, jakiej organizacji pożytku publicznego chcemy przekazać 1,5 proc. naszego podatku.

Jest to też okazja do wpisania aktualnego adresu zamieszkania. To ważne szczególnie wtedy, jeśli po przeprowadzce nie zaktualizowaliśmy danych w urzędzie skarbowym (robi się to na formularzu ZAP-3). Wpisanie faktycznego miejsca zamieszkania ważne jest też, gdy spojrzymy na praktyczną stronę podatkowego życia. Urząd Skarbowy może nas wezwać w celu wyjaśnienia wątpliwości, np. skorygowania zeznania podatkowego. Takie rzeczy się zdarzają, ale jeśli nie mamy nic na sumieniu ws. podatków, skończy się na wyjaśnieniu. Jednak jeśli rozliczyliśmy się w miejscowości oddalonej o kilkaset kilometrów od Wrocławia, to stawienie się na takie wezwanie jest sporą wyprawą, na którą poświęćmy urlop i poniesiemy koszty związane z dojazdem.

budowa dwóch nowych aquaparków (Nowe Żerniki i Lipa Piotrowska)

Gdy rozliczasz PIT internetowo

zaloguj się na podatki.gov.pl i kliknij w swoją e-deklarację

wejdź w Podgląd i sprawdź, czy w polu C1 w pozycjach od 16. do 21. znajduje się Twój aktualny adres zamieszkania we Wrocławiu

jeśli nie, cofnij się i znajdź sekcję Twoje dane

kliknij w nią i wpisz swój aktualny adres

Gdy rozliczasz PIT papierowo

w polu A6 wpisz wrocławski urząd skarbowy, właściwy dla Twojego miejsca zamieszkania

w polu C1 w pozycjach od 16. do 21. wpisz swój aktualny adres zamieszkania we Wrocławiu

po wypełnieniu całego PIT-u nie zapomnij go własnoręcznie podpisać

zakup jednego nowoczesnego tramwaju niskopodłogowego

Termomodernizację warto odliczyć od podatku

Oszczędność energii i korzyści podatkowe – dzięki uldze w PIT mieszkańcy mogą odliczyć wydatki poniesione na termomodernizację domu i obniżyć swoje zobowiązania podatkowe nawet o kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Jarek Ratajczak

Termomodernizacja to nic innego, jak „odchudzanie” rachunków za energię poprzez ulepszenie budynku. Nie chodzi tylko o estetykę, ale o to, by ciepło nie uciekało z domu, a systemy grzewcze pracowały efektywniej.

Czym właściwie jest termomodernizacja?

– Ulga termomodernizacyjna jest atrakcyjnym sposobem na obniżenie podatku, a jednocześnie zachętą do inwestowania w energooszczędne rozwiązania w domach jednorodzinnych. Pamiętajmy jednak, że w 2026 r. podatnicy mogą z niej skorzystać, rozliczając wydatki poniesione w 2025 r. w zeznaniu PIT składanym do końca kwietnia br. – mówi Marcin Otręba, ekspert prawa podatkowego, Uniwersytet WSB Merito Wrocław.

Do prac termomodernizacyjnych zaliczamy: ■ ocieplenie (ściany, dach, stropy, podłogi na gruncie) ■ wymianę stolarki (szczelne

Marcin Otręba

SHUTTERSTOCK, UNIWERSYTET WSB MERITO WROCŁAW (ZDJĘCIE W KÓŁKU)

Jeśli dom jest współwłasnością, każde z małżonków ma własny limit. Razem można odliczyć aż 106 tys. zł

okna, drzwi zewnętrzne i bramy garażowe) ■ odnawialne źródła energii (panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła) ■ systemy (wentylacja z odzyskiem ciepła i magazyny energii).

Komu może przysługiwać ulga?

Z rozwiązania mogą skorzystać właściciele i współwłaściciele do-

mów jednorodzinnych (wolnostojących, w zabudowie bliźniaczej lub szeregowej).

Co ważne: ■ dotyczy budynków już oddanych do użytkowania – ulgi nie można odliczyć, jeśli dom jest dopiero w budowie ■ mogą z niej skorzystać podatnicy rozliczający się według skali podatkowej (12 proc. i 32 proc.),

podatku liniowego (19 proc.) i ryczałtowo.

Inwestycja musi zostać zakończona w ciągu 3 kolejnych lat (licząc od końca roku, w którym poniesiono pierwszy wydatek). Limit odliczenia wynosi 53 tys. zł na osobę. W przypadku małżeństw oznacza to możliwość odliczenia nawet 106 tys. zł.

– Jeżeli inwestycja była realizowana w kilku latach, w danym rozliczeniu można uwzględnić wyłącznie wydatki poniesione w poprzednim roku podatkowym. Zatem jeżeli koszty poniesimy w 2026 r., to będą rozliczane dopiero w zeznaniu składanym w 2027 r. – zaznacza Marcin Otręba.

Gdzie wpisać ulgę termomodernizacyjną w PIT

Aby skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej, należy posiadać dokumenty potwierdzające poniesione wydatki, przede wszystkim faktury wystawione przez podatników VAT. Mogą one być wymagane w przypadku ewentualnej kontroli podatkowej przeprowadzonej przez organy skarbowe. Wszystkie wydatki muszą być udokumentowane fakturami VAT wystawionymi na imię i nazwisko.

To, co odliczane jest jako ulga termomodernizacyjna, nie trafia bezpośrednio do głównego formularza PIT-37 czy PIT-36. Należy do niego dołączyć załącznik PIT/O, czyli informację o odliczeniach.

Kompostujesz? Płać niższe rachunki

Wrocław po raz kolejny rozdaje mieszkańcom darmowe kompostowniki. Dzięki nim bioodpady można przetwarzać na własny użytek, a przy okazji obniżyć opłatę za wywóz śmieci nawet o 120 zł rocznie. Program działa od ponad dekady, a do Wrocławian trafiło już ponad 2600 sztuk przydomowych kompostowników.

Redakcja

Każdy kompostownik to mniej bioodpadów trafiających do miejskiego systemu odbioru śmieci i prosty sposób na zagospodarowanie odpadów z kuchni i ogrodu. W praktyce oznacza to obieg zamknięty, w którym odpady zamieniają się w naturalny nawóz do roślin. Aby otrzymać kompostownik, wystarczy złożyć wniosek do Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego Wrocławia. Pojemniki mają pojemność 720 l i wykonane są z tworzywa pochodzącego z recyklingu. Przy prawidłowym użytkowaniu mogą

pomieścić ponad tonę bioodpadów rocznie. O ich użyczenie mogą ubiegać się mieszkańcy i placówki oświatowe, które mają możliwość ustawienia kompostownika na swojej posesji i wykorzystania powstałego kompostu na miejscu. Po rozpatrzeniu wniosku podpisywana jest umowa użyczenia kompostownika na 36 miesięcy. Co ważne, w czasie jej trwania, użytkownik składa raz w roku informację o ilości bioodpadów poddanych kompostowaniu. Po zakończeniu tego okresu pojemnik przechodzi na jego własność. Zebrane dane pozwalają oszacować, ile bioodpadów zostało

zagospodarowanych. Wszyscy, którzy samodzielnie kompostują bioodpady w przydomowych kompostownikach, mogą otrzymać zwolnienie z części opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Kwotę 10 zł odejmuje się od miesięcznej opłaty ponoszonej za odbiór odpadów. Zniżka nie nalicza się automatycznie, konieczne jest złożenie nowej deklaracji w Wydziale Podatków i Opłat UMW i oświadczenie w niej, że posiadamy kompostownik i kompostujemy w nim bioodpady komunalne, a następnie wyliczenie opłaty ze zniżką. Rocznie pozwala to oszczędzić 120 zł.

Mieszkańcy mogą też otrzymać za darmo kompost (1 m sześć. rocznie) produkowany z miejskich odpadów zielonych. Można go odebrać w **Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Janowskiej 51**, obok miejskiej kompostowni (od pon. do pt., w godz. 7–15).

GRZEGORZ RAJTER

Jeden pojemnik może pomieścić ponad tonę bioodpadów rocznie

KSIEŻE/KOWALE/LEŚNICA

Dołącz do Klubu Rodzin Ciekawych Świata

Chcecie pokazać komuś ciekawemu swój świat bez wyjeżdżania z Wrocławia? Macie na to szansę już w lipcu. Fundacja Przyjaźń Sztuka Edukacja zaprasza do otwarcia drzwi do domów i dołączenia do rodzin goszczących młodych artystów z różnych stron świata.

Fundacja Przyjaźń Sztuka Edukacja realizuje międzynarodowy projekt Lelenfant. To inicjatywa tworzona przez artystów i aktywistów związanych wcześniej z Brave Kids, która od lat łączy młodych ludzi z różnych kultur. Działania opierają się na idei „dzieci uczą dzieci”, a uczestnicy odnajdują wspólny język poprzez zabawę, sztukę i twórcze działania. Projekt oparty jest na międzykulturowej wymianie w domach, przy wspólnych posiłkach, rozmowach i poznawaniu tradycji.

W ramach tegorocznej, 5. edycji projektu młodzi artyści z różnych stron świata (z Kenii, Brazylii i Maroka) będą gościć we wrocławskich rodzinach od 12 do 21.07.2026 r. Wydarzenia z ich udziałem będą organizowane w Teatrze Dialogu (ul. Krakowska 180) i CAL-ach: Kowale (Ełcka 34) i Żłotniki (Żłotnickie Centrum Spotkań, ul. Wielkopolska 7).

Już dziś Fundacja Przyjaźń Sztuka Edukacja zaprasza mieszkańców osiedli (a szczególnie: Księża, Kowal i Leśnicy) do dołączenia do Klubu Rodzin Ciekawych Świata.

Jedna z wrocławskich rodzin, która w poprzedniej edycji projektu gościła małych artystów z Tanzanii

Do zadań rodziny goszczącej należeć będzie: ■ zapewnienie zakwaterowania (osobny pokój) dla dwójki dzieci z tej samej grupy artystycznej ■ przygotowanie śniadań, kolacji i posiłków w dniach wolnych od zajęć ■ dowóz na

warsztaty artystyczne w wybranej lokalizacji i ■ utrzymywanie stałego kontaktu z opiekunem grupy i koordynatorką projektu. Dlaczego warto? Do tej pory w projekcie wzięło udział już kilkadziesiąt wrocławskich rodzin, które pod-

kreślają, że jest to doświadczenie wyjątkowe i pozostające w pamięci bardzo na długo.

➤ **Szczegóły na stronie:**
www.wro.news/klub-ciekawych

NADODRZE

Znasz monidła? To prawdziwe portrety z duszą

Wernisaż wystawy odbył się 13 marca i przyciągnął tłumy

Poważni państwo młodzi, zaróżowione policzki, odświeżone stroje. Kiedyś takie monidła wisały w domach, a teraz można zobaczyć je w galerii MiserArt przy ul. Cybulskiego 35A. Wstęp wolny.

Beata Turska

Na pomysł, by przypomnieć ślubne portrety publiczności, wpadł Franciszek Sowa. – Chcę ocalić monidła od zapomnienia – mówi. – Ludzie z mojego pokolenia dobrze je znają, czasem z własnych domów. Ci młodszy już niekoniecznie, a przecież to kawał historii – dodaje.

Na wystawie jest m.in. portret jego rodziców, Juliana i Genowefy, ale są też portrety wypożyczone od bliskich osób – z ich sypialni, kredensów, strychów i pudeł mieszczących rodzinne archiwa. – Dziś mamy tysiące zdjęć i trzymamy

je w telefonach, a kiedyś robiło się ich tylko kilka, dbało o nie i miało się pamiątkę na całe życie – mówi kuratorka wystawy Maria Dowbecka.

Monidła prezentowane w galerii MiserArt są bardzo różne. Powstały w latach 40., 50., 60. Franciszek Sowa chce zrobić kolejną taką wystawę, jeśli więc macie w domu takie portrety, możecie pokazać je światu. W tym celu powstała na Facebooku grupa dotycząca monidła „MONIDŁA-portrety (zdjęcia) ślubne z lat 50., 60. i starsze”. Tam można zgłosić chęć udostępnienia obrazu.

Harmonogram SZOT-a

25.03.2026

godz. 16-17 Nowowiejska 80a – skwer przy Przedszkolu nr 109, Skwierzyńska 24 – MGO, Ignuta/Kozanowska, Czajkowskiego 45 **godz. 17.30-18.30** Dworzec Nadodrże, Ciepla/Wesoła, Wojanowska okolice Lidla, Słonimskiego 3E – parking z tyłu budynku **godz. 19-20** Jedności Narodowej 56 – MGO, Semaforowa/Mościckiego, Skoczylasa/Płońskiego, Litewska 20 – MGO

26.03.2026

godz. 16-17 Mianowskiego 28, Mościckiego/Koreańska, Na Ostatnim Groszu – SM, Wojaczka – Duży Ben **godz. 17.30-18.30** Bacciarrello – parking Biedronka, Wietnamska/Semaforowa z tyłu Biedronki, Pałucka 39 – MGO, Pawłowicka/Przedwiośnie **godz. 19-20** Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Pułaskiego/Kniażewicza, Kamiennogórska/Halicka, przed Aquaparkiem Zakrzów

27.03.2026

godz. 16-17 Nowowiejska 80a – skwer przy Przedszkolu nr 109, Januszowicka na wysokości al. Wiśniowej 27, Bystrzycka 69C – pawilony, Kamieńskiego 190 – RO **godz. 17.30-18.30** Legnicka 30 – garaże, Jemeńska/Ziemniaczana, Zemska 35 – za Spółem, Osobowicka 158 **godz. 19-20** Na Ostatnim Groszu – SM, Zwycięska – parking za pętlą, Koszalińska 4, Chorwacka 78 – parking wewnątrz osiedla

30.03.2026

godz. 16-17 Żeromskiego 28 – MGO, Komuny Paryskiej 30, Ignuta/Kozanowska, Kiełczowska 135-145 (Biedronka) **godz. 17.30-18.30** Wrocławczyka/Nauczycielska, Marsowa/Sadowa, Sielska (Stokrotka, parking od podwórka), Marco Polo/Magellana **godz. 19-20** Dworcowa 11a – MGO, Szarych Szeregów/Biwakowa, Na Ostatnim Groszu – SM, Zatorska/Zofii Gumińskiej

31.03.2026

godz. 16-17 Karłowicza 40, Klimasa/Tarnogajska, Koszalińska 4, Królewska – parking osiedlowy w pobliżu ul. Wiedeńskiej **godz. 17.30-18.30** Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Semaforowa/Mościckiego, Nowodworska 9 za Netto, Bałtycka 8 – CAL Duosfera **godz. 19-20** Bacciarrello – parking Biedronka, Mościckiego/Koreańska, Zemska 35 za Spółem, Chorwacka 78

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej, **MGO** – Miejsce Gromadzenia Odpadów, **RO** – Rada Osiedla, **SM** – Spółdzielnia Mieszkaniowa, **SZOT** – Samochód Zbiórający Odzież i Tekstylia

Harmonogram wywozu gabarytów 25-31.03.2026

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

27.03.2026

Babiego Lata 9, Bacciarrelle-go 1, 73, Bezpieczna 37, Błacharska 12, Bolesławiecka 1, Borowska 40, 203, Brodnicka 4, Buforowa 18a, **Celtycka** 13, Chałupnicza 21, Chełmońskiego 40, Chorwacka 33, Czajkowskiego 11, Czochralskiego 5, **Długa** 42, **Estońska** 40, **Farna** 7, **Główna** 91, Grabiszyńska 131, Granitowa 290, al. gen. **Hallera** 53a, Hłaski 26, **Jagodzińska** 15, Jastrzębia 6/8, **Katowicka** 12, Kobierzycka 15, Komandorska 85, Komorowska 7, Koszarowa 6n, Kościuszki 147, Kozanowska 107, Kruszwicka 31, Krzemieniecka 81, Kunickiego 33, **Leonarda** da Vinci 20, Łubinowa 3d, **Magellana** 25, Malinowskiego 18, Manganowa 4, Miłostowska 5, Mosiężna 1, **Obrońców** Poczty Gdańskiej 5, Odrodzenia Polski 8, Okrzei 15, gen. Okulickiego 1, Olbrachtowska 44, Olszewskiego 50, 97, Orkana 1, al. **Paderewskiego** 22a, Partynicka 58, Pilczycka 130, Piławska 5, Poleska 17, al. Poprzeczna 50, 60, Powiewna 7, Powstańców Śląskich 208, Poziomkowa 50, **Redycka** 1, Reszelska 7, Robotnicza 34a, Rumiankowa 33, Rybnicka 16, Rychtalska 20, Rymarska 24, **Sanocka** 7, Saperów 7, Sernicka 16, gen. Sikorskiego 5, Skarbowców 89, Skwierzyńska 24, Stanisławowska 50, Stodolna 1, Strachowicka 10, Straussa 1, Strażacka 1a, Suwalska 22, Szczęśliwa 4a, ks. Ściegiennego 5a, Ślężna 205, Środkowa 9, Świeradowska 14, Świeża 92, Świstackiego 6, **Trawowa** 27, Twardogórska 13, **Vivaldiego** 1, 46, Wałbrzyska 48, Wambierzycka 6, Wejherowska 43, Wesoła 37, Wędkarzy 11, Wieczysta 167, Wodzisławska 4, Wysło-

KLECZKÓW

Oto pierwszy blok w zielonym standardzie

Mamy pierwszy deweloperski blok, który spełnia Wrocławski Standard Zielonego Budynku. To ekologiczny sposób budowania, który stosuje magistrat i promuje go wśród prywatnych inwestorów.

Bartosz Chochołowski

Miejskie jednostki muszą stosować się do Wrocławskiego Standardu Zielonego Budynku, który został przyjęty zarządzeniem prezydenta w październiku minionego roku. Natomiast dla prywatnych inwestorów Standard jest fakultatywny. Dlatego inwestycja Nowe Promenady firmy Tru Development przy ul. Miłosza jest warta opisanie, bo to pierwszy deweloperski budynek z certyfikatem Wrocławskiego Standardu Zielonego Budynku. I etap inwestycji Nowe Promenady spełnił aż 37 kryteriów.

Zaświadczenie o spełnieniu zgodności przesławi Henrykowi Wojciechowskiemu wręczyła Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektorka Departamentu Strategii i Równowagi Rozwoju UMW.

Na zdj. nagrodzone Nowe Promenady, a w kółku Katarzyna Szymczak-Pomianowska i Henryk Wojciechowski

Czy wdrożenie Wrocławskiego Standardu Zielonego Budynku jest kosztowne? W tej konkretnej inwestycji przełożyło się na wzrost kosztów o około 1,1 proc. Potwierdza to, że osiągnięcie wysokich standardów środowiskowych jest możliwe bez istotnego obciążenia budżetu, zwłaszcza przy odpowiednio wczesnym uwzględnieniu

wymagań w procesie projektowym.

Należy podkreślić, że inwestycja była już w trakcie realizacji zanim Standard wszedł formalnie w życie, a więc pierwotne założenia dewelopera już na etapie koncepcji i projektowania w większości wpiły się w jego założenia.

Opierają się one na zestawie kryteriów obligatoryjnych i fakultatywnych w 6 obszarach: zieleni i zagospodarowanie terenu, zagospodarowanie wód opadowych, efektywność energetyczna, zdrowie, jakość i rozwiązania budowlane, zrównoważona mobilność i dostępność, lokalizacja i powiązania z otoczeniem.

GĄDÓW-POPOWICE POŁUDNIOWE

Czy na nowej tablicy informacyjnej lepiej widać?

Na węźle przesiadkowym przy Kwiskiej MPK testuje nową tablicę

MPK Wrocław testuje nowoczesne tablice dynamicznej informacji na przystankach. Najnowsze urządzenie zostało zainstalowane przy Kwiskiej. Zobacz, czy czyta się na nim lepiej.

Agata Zięba

Wybór tej lokalizacji nie jest przypadkowy. To miejsce o dużym natężeniu ruchu, gdzie pasażerowie często się przesiadają. Nowa tablica, dostarczona przez firmę SiMS, została zaprojektowana z myślą o wygodzie użytkowników. Jest dwustronna, co zwiększa jej widoczność, a jej stonowana kolorystyka poprawia czytelność prezentowanych informacji. Dziewięciowierszowy układ pozwala na wyświetlanie większej liczby odjazdów. Istotnym elementem urządzenia jest także aktywny przycisk dla osób z niepełnosprawnościami. To rozwią-

zanie wpisuje się w strategię MPK Wrocław zakładającą rozwój transportu publicznego dostępnego dla wszystkich pasażerów.

Taka nowoczesna tablica jest już testowana przy pl. Jana Pawła II. – Przy testach poprzedniej tablicy zebraliśmy ponad 250 opinii, które pomogły nam w ulepszeniu aktualnego, dostępnego od dziś rozwiązania. Dlatego również teraz zachęcamy pasażerów do dzielenia się swoimi uwagami – to daje nam rzeczywisty obraz potrzeb i pozwala podejmować świadome decyzje dotyczące dalszych wdrożeń – zachęca Witold Woźny, prezes MPK Wrocław.

GRABISZYN-GRABISZYNEK

Policja zatrzymała podpalaczy z pętli Racławicka

Notoryczne podpalenia toalety na pętli Racławicka w końcu ustały. Policja zatrzymała trzech podejrzanych nastolatków.

Do podpalen toalety na pętli Racławicka dochodziło już wiele razy. W ubiegłym roku plastikowego toalety spalono 10-krotnie, a tylko od początku 2026 r. – trzykrotnie. Po opublikowaniu filmu z monitoringu policji udało się zatrzymać trzech nastolatków – dwóch w wieku 17 i jednego w wieku 18 lat, podejrzanych o ostatnie z marcowych podpalen. Mundurowi ustalają też, że chłopcy mieli związek z poprzednimi podpaleniami.

– Osoby, które ukończyły lat 17, ponoszą odpowiedzialność karną na zasadach określonych w Kodeksie karnym, jak osoba dorosła – przypomina podkom. Aleksandra Freus z KMP we Wrocławiu. Podpalona, przenośna toaleta za każdym razem wymagała interwencji policji i straży pożarnej, co narażało miasto na duże koszty. Każdy z podejrzanych usłyszał zarzut uszkodzenia mienia. Grozi im kara po 5 lat pozbawienia wolności.

KW W WROCŁAWIU

31.03.2026

Bezpieczna 10, Białowieńska 30, Budziszynska 30, **Centralna** 28, wyb. Conrada-Korzeniowskiego 4, Cynamonowa 15, 30, Czarotoryskiego 29, **Dembowskiego** 22, Deszczowa 14, Dożynkowa 32, Działdowska 40, Dzielna 19, **Francuska** 164, **Gajowa** 51, Gajowicka 64, Gliniana 89, Głogowska 39, Grabiszynska 124a, Graniczna 2be, al. gen. **Hallera** 120, Hermanowska 92, Hiszpańska 43, Hubska 58, **Inżynierska** 53, Iwaskiewiczza 20, **Januszowicka** 15, św. Jerzego 21, ks. Jezierskiego 14, **Katowicka** 45, gen. Kniaziewicza 32-34, Komuny Paryskiej 58-60, 81, Kosynierów Gdynskich 40, Kotsisa 42, Kruśszwica 17, Krynicka 70, 80, Kubali 10, al. **Lipowa** 25, Łąka Mazurska 10, Łomnicka 28, **Macedońska** 15, Meliorancka 23, Mieszczańska 27, Mikory 1a, Młodych Techników 47, Młynarska 1, Morska 17, Mrozowska 14, **Nowodworska** 6, **Obornicka** 86, 91, 113, Oboźna 36, Olszewskiego 76, **Parnickiego** 2, 23, Pęgowska 1d, Pierwszej Dywizji 24, Powstańców Śląskich 175a, 198, Północna 2, gen. Prądzyńskiego 29, Prężycka 31, Przyjaźni 4a, Pułtуска 2, **Rakietowa** 4, 12, Rumiankowa 43, **Saperów** 57, Sempołowskiej 34, 64a, Skarbowców 90, Spółdzielcza 12, Stabłowicka 127, Stanisławskiego 15, Strzegomska 296, Sudecka 111, Szarskiego 13, Ślusarska 19a, **Towarowa** 6, Trzebnicka 76b, **Uzamska** 8, **Walońska** 17, Wałbrzyska 7e, Wańkowicza 2, 48, ks. Wawrzyniaka 14a, Wędkarzy 85, Wieczysta 115, Wiejska 3, Wittiga 10, Wiwulskiego 33, Włościańska 50, **Zagony** 79, Zaporoska 64, zaułek Rogoziński 15, Złotej Lili 17, Zwycięska 9, Żelazna 49, Żernicka 244, Żmigrodzka 225

ZACISZE-ZALESIE-SZCZYTNIKI

Wspomnienie o głosie wolności w CAL-u Chopina

Przez dekady było jednym z najważniejszych źródeł niezależnych informacji dla żyjących w czasach PRL. O roli i historii Radia Wolna Europa będzie można posłuchać 31.03 w CAL Chopina.

Spotkanie Radio Wolna Europa – głos wolności przybliży działalność Rozgłośni Polskiej RWE. Przez wiele lat radio to dla Polaków w kraju było jednym z najważniejszych źródeł rzetelnych informacji o wydarzeniach społecznych, politycznych i gospodarczych, często pomijanych lub zniekształcanych przez władze PRL. RWE towarzyszyło Polakom w kluczowych momentach powojennej historii: od wydarzeń 1956 r., przez kryzys

lat 60. i 70., aż po okres Solidarności i odzyskanie przez Polskę suwerenności. Dziś jego rola bywa zapomniana, szczególnie przez młodsze pokolenia. We wtorek, 31.03 (godz. 18-20) podczas spotkania w CAL Chopina (ul. Chopina 9A) przypomniana zostanie geneza rozgłośni i jej burzliwa historia. Ze względu na charakter i tematykę wydarzenie przeznaczone jest wyłącznie dla osób dorosłych. Wstęp jest wolny.

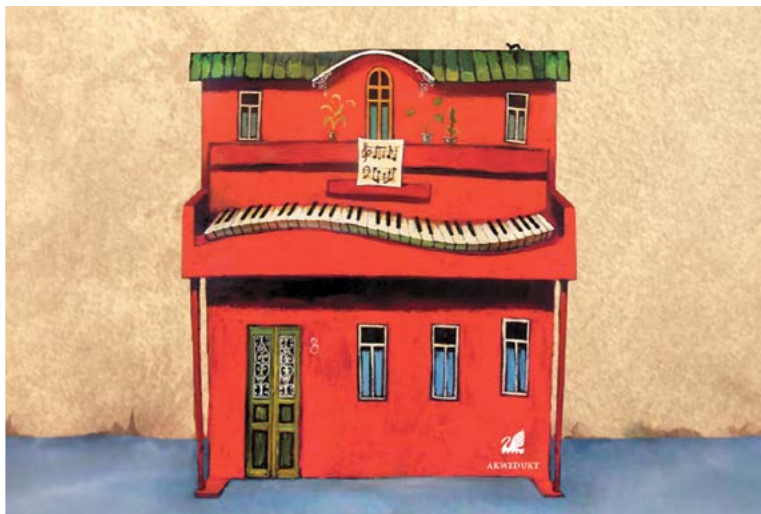
PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Dla kogo Wrocław brzmi w wielu tonacjach?

Dr Izabella Starzec zabierze uczestników w podróż po dźwiękach miasta, przybliżając audiosferę powojennego i współczesnego Wrocławia. CAL H13 zaprasza 31.03 o godz. 18.15, wstęp wolny.

Tematem przewodnim wydarzenia będzie książka „Brzmienia Wrocławia. Rozmowy w wielu tonacjach” autorstwa dr Izabeli Starzec. Publikacja prowadzi przez dźwiękowy pejzaż Wrocławia i Dolnego Śląska, łącząc wspomnienia, historie i różnorodne doświadczenia artystyczne. Podczas spotkania poruszone zostaną tematy powojennego życia muzycznego we

Wrocławiu, rozwoju jazzu, chóralistyki i muzyki dawnej, a także historii instytucji muzycznych i ludzi, którzy współtworzyli kulturalną tożsamość naszego miasta. Wydarzenie będzie okazją do poznania kulis powstawania książki, wysłuchania anegdot, rozmowy z autorką i zdobycia autografu. Organizatorem spotkania jest CAL na Przedmieściu Świdnickim – Przedpokój H13 (ul. Świdnicka 43-45).

IZABELLA STARZEC – FB

Na trudne sprawy pomoże Poradnik Mieszkańca

Jak wyrejestrować pojazd? Gdzie zgłosić awarię ciepłowniczą? Kiedy podstawiane są kontenery na odpady wielkogabarytowe? Na te pytania – a także dziesiątki innych – znajdziecie odpowiedzi w Poradniku Mieszkańca, czyli internetowej bazie pytań na temat miejskich spraw. Macie pytania? Sprawdźcie odpowiedź.

Redakcja

Poradnik Mieszkańca to internetowa baza wiedzy dla Wrocławian, w której zebrano odpowiedzi na ponad 150 najczęściej zadawanych pytań dotyczących różnych kategorii codziennych spraw mieszkańców naszego miasta. Poradnik został opracowany przy współpracy z przedstawicielami jednostek odpowiedzialnych za kluczowe obszary funkcjonowania Wrocławia. Dzięki niemu otrzymujemy zbiór rzetelnych i aktualnych informacji w jednym miejscu.

Gdzie zgłosić brak ciepłej wody w kranie? A zimnej? Kogo zawiadomić o awarii oświetlenia w parku albo dziurę w jezdni? I jak to zrobić? Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia dostała w ubiegłym roku 120 tys. takich pytań. MPWiK – 42 tys., MPK – 38 tys., Ekosystem – 34 tys., ZDiUM 12 tys.

Na wiele z nich odpowiedź można znaleźć w Poradniku Mieszkańca. Poradnik pozwala również szybko dowiedzieć się wszystkiego, co w konkretnym przypadku jest ważne, od tego, gdzie się zgłosić, po kolejne kroki, np. jakie dokumenty należy ze sobą zabrać. Każdy temat jest opisany przystępnie i zrozumiale, a odpowiedzi na zagadnienia zawarte są w jednym miejscu.

Pytania podzielono na 11 kategorii. Odpowiedzi można szukać, przeglądając je lub wpisując pytanie w inteligentną wyszukiwarkę.

Jak zarejestrować narodziny dziecka?

Aby zarejestrować narodziny dziecka, urząd musi otrzymać kartę urodzenia dziecka. Przekazuje ją upoważniona do tego osoba, która odebrała poród – na przykład lekarz lub położna. Dopiero wtedy w ciągu 21 dni należy

ADOBE STOCK

zarejestrować narodziny dziecka. Wniosek można złożyć przez internet lub osobiście w Urzędzie Stanu Cywilnego.

Rejestracji narodzin dziecka może dokonać matka lub ojciec dziecka, którzy mają pełną zdolność do czynności prawnych. Jeśli ojciec dziecka nie jest mężem jego matki, powinien wcześniej złożyć wniosek o uznaniu ojcostwa. Tylko wtedy kierownik urzędu może przyjąć zgłoszenie urodzenia od ojca dziecka i wpisać jego dane do aktu urodzenia dziecka.

Jak wyrobić dowód osobisty?

Dowód osobisty można wyrobić w dowolnym urzędzie, niezależnie od adresu zameldowania, przez internet lub w aplikacji mObywatel.

Dokument wydaje się na wniosek, który musi złożyć osoba, która:

- ma ukończone 18 lat lub kończy 18 lat za mniej niż 30 dni,
- ma inne dane osobowe niż w swoim obecnym dowodzie (np. nazwisko),
- zgubił dowód lub został on mu skradziony.

Do wizyty w Urzędzie nie jest potrzebny papierowy wniosek. Należy mieć kolorowe zdjęcie i dokument tożsamości. Także przy składaniu wniosku online wymagana jest fotografia. Na dowód czeka się około 30 dni.

Jak wyrobić paszport?

Aby wyrobić paszport, należy złożyć wniosek w dowolnym punkcie paszportowym w Polsce.

We Wrocławiu są to: Dolnośląski Urząd Wojewódzki (pl. Powstańców Warszawy 1), Terenowy Punkt Paszportowy w Centrum Obsługi Mieszkańca VI (ul. Legnicka 58, CH Magnolia) oraz Port Lotniczy (ul. Graniczna 1). Wizyta wymaga wcześniejszej rezerwacji terminu.

Na wizytę w punkcie paszportowym należy zabrać ze sobą:

- aktualne, kolorowe zdjęcie,
- dowód opłaty za paszport,
- dokument tożsamości ze zdjęciem.

Opłata za wydanie paszportu dla osoby dorosłej wynosi: 140 zł – za paszport ważny przez 10 lat, 70 zł – w przypadku ulgi 50 proc., 35 zł – jeśli jest się członkiem rodziny wielodzietnej. Opłata za wyda-

nie paszportu w kraju dla dziecka wynosi: 30 zł – za paszport ważny 5 lat dla osoby do 12. roku życia, (15 zł, jeśli dziecko ma ważną ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny), 70 zł – za paszport ważny 10 lat dla osoby od 12. roku życia (35 zł, jeśli dziecko ma ważną ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny).

Gdzie zgłosić brak odbioru odpadów?

Brak odbioru odpadów należy zgłaszać telefonicznie lub przez internet do spółki Ekosystem, która nadzoruje takie działania. Z jednostką można kontaktować się telefonicznie pod numerem 71 75 86 911 lub poprzez formularz online na stronie: kontakt.ekosystem.wroc.pl/. Zgłoszenie można także kierować bezpośrednio do firmy wywożącej odpady w okolicy – numery znajdują się na stronie Ekosystemu.

W zgłoszeniu należy podać: opis sytuacji, lokalizację, datę zauważenia problemu, swoje dane kontaktowe. Można także załączyć zdjęcie.

PORADNIK MIESZKAŃCA

- Zeskanuj QR kod, a znajdziesz więcej takich porad
- Wersję Poradnika Mieszkańca do wydruku znajdziesz na: www.wro.news/ebook-dla-mieszkanca

Zobacz pisanki w Muzeum Etnograficznym

Tak pięknej aranżacji wystawy pisanek i palm w Muzeum Etnograficznym dawno nie widzieliście. Kuratorka Agnieszka Szepetiuk-Barańska wybrała, zaś Edyta Białacka i Klaudia Maślej-Feluś zaaranżowały ekspozycję. Wystawa jest czynna do 12 kwietnia.

Magdalena Talik

W niewielkiej przestrzeni otulają nas żywe, energetyczne kolory, przykuwają wzrok ogromne wycinanki Julii Datchenko, a w oryginalnych gablotach-filarach obejrzymy najpiękniejsze przykłady pisanek.

Muzeum Etnograficzne ma dwie wystawy, które odbywają się cyklicznie od wielu lat. To prezentacja pisanek i palm przed Wielkanocą i szopek betlejemskich tuż przed Bożym Narodzeniem. Sprawić, by co roku czymś nowym zaskoczyć odwiedzających – to prawdziwe wyzwanie. Teraz udało się nadspodziewanie.

To zasługa i kuratorki Agnieszki Szepetiuk-Barańskiej, i zespołu, który odpowiadał za aranżację wystawy – Edyty Białackiej i Klaudii Maślej-Feluś. Wyczarowały w przestrzeni wystawienniczej muzeum świat kolorów i kształtów będący nawiązaniem do tradycji zdobienia domostw.

Okazało się, że piękne, ale przecież niewielkich rozmiarów pisanki, można pokazać niekoniecznie w poziomych gablotach, można je wyeksponować także w pionowych witrynach-filarach. W środku odsłonięto delikatne dzieła sztuki wspaniałych twórczyń ludowych, wielu z Dolnego Śląska i Opolszczyzny (gdzie narodziły się „kroszonki”).

Wystawa pisanek w tym roku wyjątkowo zachwyca – szczególnie ekspozycja w pionowych gablotach

Zobacz te cuda

Obejrzymy tu prawdziwe cuda inwencji twórczej – zarówno palmy, wycinanki, jak i jaja oklejane włóczką, wycinankami, rdzeniem sitowia, ale też słomą, zamknięte w środku kompozycji haftu krzyżkowego. Zjawiskowe będą dla zwiedzających wzory na motywach huculskich, suwalskich, rzeszowskich, wołyńskich. Zarówno tradycyjne, których zasady wykonania są przekazywane z pokolenia na pokolenie, jak i współcześnie projektowane.

Agnieszka Szepetiuk-Barańska podkreśla, że powrót do tradycyjnych symboli i technik nie jest jedynie kopiowaniem przeszłości, lecz próbą jej zrozumienia. – Wiedza o dawnym ornamencie stanowi fundament, na którym artyści budują coś nowego – tworzą autorskie wzory łączące historię ze współczesną wrażliwością estetyczną – dodaje kuratorka.

Pięknym akcentem są wielkoformatowe wycinanki Julii Datchenko. Jak podkreślają kuratorzy, jej

wymagające ogromnego nakładu pracy wycinanki z papieru obrazują mit o pochodzeniu życia i kobiecej mocy twórczej.

Przyjdź na kiermasz

Już w sobotę 28 marca we wnętrzach Muzeum Etnograficznego i na zewnątrz odbędzie się coroczny kiermasz wielkanocny, na który przyjadą wystawcy tworzący wyjątkowe rękodzieło. Kupimy tam nie tylko ozdoby świąteczne, ale także rękodzieło i produkty regionalne.

Znamy termin Wroclawii Cantans

W piątek 13.03 w NFM zaprezentowany został program 61. Międzynarodowego Festiwalu Wroclavia Cantans, który odbędzie się w dniach 3–13.09 we Wrocławiu oraz innych miastach Dolnego Śląska. Temat przewodni wydarzenia został zaczerpnięty z powieści Josepha Conrada „Smuga cienia”. Tegoroczna edycja festiwalu to ponad 40 dużych koncertów – 30 z nich odbędzie się we Wrocławiu. A aż 10 wydarzeń zaplanowano dla najmłodszych słuchaczy. Szczegółowy program jest dostępny na: www.nfm.wroclaw.pl/festiwale/wroclavia-cantans.

Nagroda Odry dla Bohdana Zadury

Miesięcznik „Odra” świętuje 65-lecie. Podczas uroczystej jubileuszowej gali nagrodę ufundowaną przez prezydenta Wrocławia otrzymał poeta, prozaik i tłumacz Bohdan Zadura. Prezydent złożył w liście gratulacje laureatowi z okazji otrzymania Nagrody „Odry”, wyróżnienia będącego wyrazem uznania dla jego wybitnego dorobku literackiego i wkładu w rozwój współczesnej polskiej literatury. – Ta nagroda chyba, jak żadna inna, bardzo mnie ucieszyła. Kiedy sobie poszukałem, kto był jej laureatem wcześniej, trochę przeszły mi ciarki po plecach – powiedział poeta. Więcej o jubileuszu „Odry” przeczytacie na stronie: www.wro.news/odra-nagroda.

Ponad 54 metry obrazu, a na nim... kolejka

Polptyk „Za czym kolejka ta stoi” Mariana Wiekiera w ODSK „Piast”

Na wystawie w ODSK „Piast” przekonamy się „Za czym kolejka ta stoi”, oglądając największy w Polsce polptyk Mariana Wiekiera.

Magdalena Talik

Kolejka jest długa na ponad 54 metry. Stoją w niej kobiety i mężczyźni, dorośli i dzieci, towarzyszą im zwierzęta, choć czasem zwierzęce głowy mają też ludzie. Są tu przedstawiciele wielu zawodów i profesji, nie zawsze radośni, często zmęczeni i zniechęceni, jak to bywa, kiedy trzeba cierpliwie stać.

Marian Wiekiera pochodzi z Kamiennej Góry na Dolnym Śląsku i tam tworzy, jest artystą samoukiem. W 2015 r. zaczął malować polptyk (czyli malowidło, które jest rozplanowane na kilka są-

siednich płaszczyzn i ma wspólne motto) zatytułowany „Za czym kolejka ta stoi”. W ciągu ostatniej dekady stworzył ponad 52 m dzieła, a w ubiegłym roku pobił Rekord Polski w najdłuższym polptyku. Ale nie powiedział jeszcze ostatniego słowa i wciąż dodaje kolejne postaci. Na razie dzieło mierzy ponad 54 m, a wszystkie elementy obejrzymy w Galerii Ośrodka Działań Społeczno-Kulturalnych „Piast” przy Rękodzielniczej 1.

Wystawa potrwa do 9.04. Można ją oglądać w godzinach otwarcia placówki: pon.–pt. 10–12, sob. 15–17. Wstęp jest wolny.

Zobacz filmy o cyfrowym świecie

Na sobotnie (28.03) spotkanie z filmami dokumentalnymi zapraszają WCRS oraz DCF. W programie trzy opowieści z różnych stron świata, z których każda dotyka innego aspektu naszej cyfrowej obecności. Przygotowane zostały następujące seanse: godz. 12–13.45 „Cyberwojna”, godz. 14–16.15 „Zhakować hejt”, godz. 16.30–19 „Druga szansa”. Po każdym pokazie odbędzie się dyskusja. Projekcje odbędą się w DCF, ul. Piłsudskiego 64A. Rezerwacja bezpłatnych wejściówek na: www.wro.news/wcrs-pokazy.

Przy świątecznym stole pomyśl o... zmianie diety

Statystycznie rocznie zjadamy 41 kg wieprzowiny i wypijamy 94 l piwa. Nie jest to dobre ani dla naszego zdrowia, ani dla... planety! Jaka dieta byłaby najlepsza dla nas i Ziemi? Wyjaśnia dr inż. Małgorzata Świąder z Katedry Badań Systemowych Uniwersytetu Przyrodniczego w rozmowie z Nadią Szagaj.

Czy Wrocław jest miastem samowystarczalnym?

Na razie nie. Tak wynika z raportu „Potencjalna samowystarczalność żywnościowa miasta Wrocławia w scenariuszu business as usual, w sytuacji kryzysowej oraz w dobie zmian klimatu”, przygotowanego w 2023 roku przez zespół badaczy z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Pani była w tym zespole wraz z 5 innymi naukowcami – co się okazało?

Dla aktualnej diety statystycznej, opartej na raportach GUS, miasto Wrocław wraz z Wrocławskim Obszarem Funkcjonalnym (WrOF) są samowystarczalne w 91 proc. WrOF tworzy w sumie 19 gmin położonych wokół Wrocławia. Oznacza to, że produkowana żywność w tym obszarze pokrywa aż lub tylko 91 proc. ze 100 proc. konsumpcji na tym terenie. Większość produktów żywnościowych można by wyprodukować w ramach dostępnej powierzchni na obszarze WrOF, lecz nie wszystkie (np. bez ryżu i kawy). W przypadku zmiany nawyków żywieniowych, np. na dietę planetarną – potencjalna samowystarczalność wzrasta do 111 proc., a dla diety peskatariańskiej (opartej na rybach) – do 116 proc. Wrocław może być zatem samowystarczalny, choć na razie jeszcze nie jest.

A może każda kamienica, blok, dom powinny mieć swoje poletko?

W warunkach miejskich może to być trudne. Ale mieszkańcy poprzez swoje działania mogą mieć wpływ na to, co konsumują – czy będzie to uprawa pomidorów na balkonie, warzywnika na ogródkach przydomowych, Rodzinnych Ogródkach Działkowych czy na dachach budynków – wszystkie te działania są ważnym krokiem w kierunku samowystarczalności.

Z tabel Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że Polacy, a więc i Wrocławianie, najwięcej

Dr inż. Małgorzata Świąder, Katedra Badań Systemowych Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyr.

statystycznie jedzą wieprzowiny – to jest kilkadziesiąt kilo, a piją... piwa?

Dieta statystycznego Wrocławianina w liczbach rocznie: ■ 129 jaj ■ 94 l słodowego piwa ■ 41 kg wieprzowiny ■ 31 l mleka ■ 26,5 kg pieczywa ■ 23 kg ziemniaków ■ 21 kg cytrusów i bananów. Wrocławski Kowalski je: ■ 3 kg zamiast rekomendowanych 9 kg ryb ■ 60 kg zamiast 100 kg warzyw ■ 40 kg (a nie 70 kg) owoców ■ 60 kg (a nie 90 kg) nabiału ■ 64 kg (a nie 84 kg) zbóż, za to ■ 43 kg (a nie 5 kg) wieprzowiny i wołowiny oraz ■ 18 kg (a nie 10 kg) drobiu. Przeciętny Wrocławianin potrzebuje więc 0,24 ha na produkcję żywności przy obecnej diecie tzw. statystycznej, opierającej się na koszyku zakupów GUS w dużym mieście. Przy diecie planetarnej potrzebowałibyśmy 0,19 ha. Przy liczbie ok. 825 tys. Wrocławian przekłada się to na ponad 41 tys. ha dodatkowej powierzchni.

Na czym polega dieta planetarna?

Ta dieta opiera się na trzech filarach. Pierwszym jest dostarczenie do organizmu odpowiedniej ilości składników odżywczych – mamy więc aspekt zdrowotny. Drugim jest dostępność ekonomiczna,

rozumiana jako cena produktów. Żywność pochodzenia zwierzęcego jest zazwyczaj droższa niż produkty roślinne. I główny, trzeci wątek to oddziaływanie na środowisko. Jeśli zostaną spełnione dwa pierwsze warunki, trzeci zrealizuje się niejako sam.

Jak się przy tym sprawdza np. Wrocławska Farma Miejska, która dba o krótki łańcuch dostaw?

Wrocławska Farma Miejska to unikatowy projekt, gdzie miasto współpracuje z Uniwersytetem

placówek oświatowych, a także dostarczanie posiłków dla seniorów. Projekt nie tylko wiąże się z podnoszeniem samowystarczalności dzięki tym działaniom, ale także przewiduje wsparcie różnych grup wiekowo-ekonomicznych: dla osób w wieku produkcyjnym – nowe kompetencje na rynku pracy, dla osób w wieku przedprodukcyjnym – dobrej jakości żywność, ale i edukacja o niej i przez nią (lokalność i sezonowość produktów), a dla osób w wieku poprodukcyjnym – także wzmacnianie poczucia bycia potrzebnym i częścią wspólnoty.

A czy farma może wyżywić Wrocław?

Przy zajmowaniu takiego obszaru, jak teraz – nie. Ograniczeniem jest dostępna przestrzeń, a sama produkcja żywności nie należy do podstawowych zadań miasta. Stawia ona jednak ważną, własną inicjatywę samorządu, wpisującą się w najnowsze rekomendacje, jak np. Tony Blair Institute for Global Change – organizację non-profit, założoną w 2016 roku przez byłego premiera Wielkiej Brytanii, wg których miasta powinny zapewniać nawet do 30 proc. żywności dla mieszkańców, szczególnie w zakresie warzyw

i owoców, np. na wypadek zakłóceń łańcuchów dostaw (wojna, blackout, pandemia). Farma miejska jest więc strategicznym elementem zwiększającym samowystarczalność, choć niejedynym.

A jakie jeszcze mogą być?

Na przykład ogrody społeczne, ogródki na dachach czy coraz bardziej modne Food Forest: sadzenie lasu, a w nim roślin jadalnych (leszczyna, krzewy owocowe, grzyby). Już mamy w niektórych miejscach uprawy na dachach. Myślę, że to kwestia czasu, kiedy to się jeszcze bardziej rozwinie. Wrocław wchodzi w politykę żywnościową i weryfikuje swoje możliwości w tym zakresie.

Ale kluczem wciąż pozostają nasze nawyki żywieniowe?

Tak – one i nasz styl życia. Mathis Wackernagel, twórca koncepcji śladu ekologicznego, mówi, że aktualnie konsumujemy tyle zasobów środowiska, że potrzeba ponad 1,75 Ziemi, żeby tę naszą konsumpcję zaspokoić. Zauważa też, że jesteśmy tylko jednym gatunkiem, a istnieją też inne, które „chciałyby usiąść do stołu”. Nie jesteśmy sami, a nasze decyzje mają skutki dla całego systemu, w którym funkcjonujemy.

Aktualnie konsumujemy tyle zasobów środowiska, że potrzeba ponad 1,75 Ziemi, żeby tę naszą konsumpcję zaspokoić

Przyrodniczym w celu wytwarzania zdrowej, lokalnej i sezonowej żywności. Istotny jest tutaj wątek społeczny – włączanie na rynek pracy osób, które z różnych względów muszą się przekwalifikować, dostarczanie warzyw do

Śląsk wraca do twierdzy. Czas na Pogoń

Po meczach wyjazdowych i przerwie na kadrę reprezentacyjną Śląsk Wrocław wraca do gry na Tarczyński Arenie, gdzie 4 kwietnia stanie naprzeciw Pogoni Siedlce. Ekipa WKS-u zagra o umocnienie się na pozycji wicelidera Betclia 1 Ligi.

Redakcja

Ostatnie tygodnie były udane dla zespołu ze stolicy Dolnego Śląska. Piłkarski WKS jest niepokonany od 14 lutego i dopisał do wyników po trzy punkty za mecze z Odrą Opole, Chrobrym Głogów, Wisłą Kraków, a także GKS-em Tychy. Mają też na swoim koncie remis na trudnym terenie Puszczy Niepołomice. Tam również Trójkolorowi mieli szansę na wygraną, ale w drugiej połowie rywale zdołali doprowadzić do remisu.

13 punktów w pięciu spotkaniach sprawiło, że Wrocławianie wskoczyli na drugie miejsce w tabeli, które daje bezpośredni awans do PKO BP Ekstraklasy. Droga do awansu wciąż jest jednak daleka, a ścisk w klasyfikacji Betclia 1 Ligi jest ogromny. Śląsk zgromadził tyle samo punktów co trzeci Chrobry Głogów. Za tymi dwiema ekipami jest grupa pościgowa składająca się z: Pogoni Grodzisk Mazowiecki, Polonii Warszawa, Ruchu Chorzów i Wieczystej Kraków.

Wygrana w spotkaniu zaplanowanym na 4 kwietnia (sobota) będzie

W pierwszym meczu WKS Śląsk z Pogonią Siedlce – runda jesienna – walki o piłkę nie brakowało

istotna. Śląsk Wrocław może obrać dogodną pozycję przed ostatnimi, kluczowymi meczami w sezonie 2025/2026. Plan klubu i drużyny jest jeden. Wszyscy chcieliby uniknąć konieczności rywalizacji o awans poprzez wymagającą ścieżkę barażową.

– Gramy dobrze i prezentujemy się coraz lepiej w ostatnim czasie, ale musimy pamiętać, że jeszcze niczego nie osiągnęliśmy. Takie rezultaty w niedawnych spotkaniach są efektem tego, że do każ-

dego meczu podchodzimy osobno. Mamy jasny cel i chcemy go zrealizować. To jest dla nas najważniejsze – wspominał na konferencji prasowej trener Ante Simundza.

Drużynę z Wrocławia czeka powrót do domu. Na Tarczyński Arenę przyjdzie nieprzewidywalny przeciwnik, który potrafił napsuć krwi klasowym rywalom. Pogoń Siedlce zajmuje obecnie 14. pozycję w rozgrywkach i zgromadziła 30 oczek. Wszyscy kibice WKS-u mają zapewne w pamięci niesamowity po-

jedynek z rundy jesiennej. Wtedy Wrocławianie wyrwali trzy punkty w samej końcówce starcia.

Bilety na spotkanie z Pogonią Siedlce są do nabycia na stronie internetowej i w kasach przy Oporowskiej 62, w Centrum Kibiców Śląska Wrocław przy ul. Piłsudskiego i innych punktach stacjonarnych. Lista i szczegóły na stronie internetowej klubu.

➤ **Bilety na mecz:** www.wro-news/bilety-wks-pogon

Tydzień w skrócie

Organizatorzy 12. **Tarczyński Nocny Wrocław Półmaraton** zdecydowali o zwiększeniu liczby pakietów startowych. Pierwsza pula 21 975, symbolicznie nawiązująca do dystansu półmaratonu, rozeszła się błyskawicznie. Teraz do biegaczy trafia dobra wiadomość. Na starcie będzie mogło stanąć ponad 4 tys. osób więcej. Liczba 26 066 stanie się ostateczną pulą pakietów startowych. Nawiązuje ona do daty biegu: 6.06.2026. Dodatkowe miejsca trafią do sprzedaży już 26.03 o godz. 18 (strona DataSport).

Warsaw Eagles wygrali z **Panthers Wrocław** 28:0 w inauguracyjnym spotkaniu sezonu 2026 Polskiej Futbol Ligi. Następne spotkanie Panthers rozegrają również we Wrocławiu – w sobotę, 18 kwietnia rywalizować będą z Armią Poznań.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

Betclia 1. Liga: 4.04, godz. 19.30, Tarczyński Arena, WKS Śląsk Wrocław – Pogoń Siedlce

Betclia 2. Liga: 2.04, godz. 12, Stadion Oporowska, WKS Śląsk Wrocław II – Chojniczanka

III liga mężczyzn: 29.03, godz. 15.30, Centrum Piłkarskie Ślęza Wrocław Kłokoczyce, Ślęza Wrocław – Lechia Zielona Góra

III liga mężczyzn: 4.04, godz. 15.30, Centrum Piłkarskie Ślęza Wrocław Kłokoczyce, Ślęza Wrocław – Panattoni Goczałkowice

koszykówka

Orlen Basket Liga: 29.03, godz. 17.30, Hala Orbita, WKS Śląsk Wrocław – PGE Start Lublin

siatkówka

II liga mężczyzn: 28.03, KGHM Ślęza Arena, Gwardia Wrocław – IM Rekord Volley Jelcz-Laskowice

II liga mężczyzn: 29.03, KGHM Ślęza Arena, Gwardia Wrocław – IM Rekord Volley Jelcz-Laskowice

Lionsi zapraszają na Puchar Krasnala

Lions Wrocław w żółtych strojach podczas meczu z Kingdom Kangaroos

Wrocławskie Lwy 28 marca organizują imprezę, która ma popularyzować futbol australijski w Polsce. Chodzi o Puchar Krasnala 2026, który rozpocznie się o godz. 12 w Kątach Wrocławskich.

Michał Kurowicki

Mistrzowie Polski 2025 r. w futbolu australijskim Lions Wrocław kończą zimową przerwę. W połowie kwietnia wyjeżdżają na zawody Ligi Mistrzów do francuskiego Lyonu, a pierwszy turniej Polskiej Ligi Futbolu Australijskiego rozegrają 25 kwietnia w Bytomiu.

Przed ligowymi rozgrywkami wrocławskie Lwy 28 marca zapraszają na imprezę, która ma popularyzować futbol australijski w Polsce. W turnieju o Puchar Krasnala wystąpią z nimi najlepsze drużyny

w Polsce: Silesia Miners, Thunder Poznań i świetna ekipa ze stolicy Czech – Dragons Prague. Rozegrany zostanie też mecz towarzyski zespołów kobiecych, a kibice będą mogli spróbować swoich sił w konkursie kopnięć charakterystyczną, krzywą piłką do gry w futbol australijski. Impreza organizowana jest na stadionie drużyny futbolu amerykańskiego Jaguars Kąty Wrocławskie (przy ul. Zwycięstwa 23 w Kątach Wrocławskich). Sportowe zmagania rozpoczną się w sobotę, 28 marca w południe i potrwają do godz. 16–18. Wstęp jest wolny.

Targi Dobry Design Wiosna 28-29.03

Najciekawsze polskie marki i ich najnowsze kolekcje. Moda, biżuteria, ceramika, książki, plakaty, wyroby ekologiczne. Zapraszamy na wiosenną edycję TDD, która odbędzie się w samym sercu Wrocławia, na Wyspie Słodowej w Concordia Design 28 i 29.03 w godz. 11-18. Wstęp wolny.

MATERIAŁ PRASOWE

MATERIAŁ PRASOWE

Ostatnie dni ślizgania na obiektach Spartana

Na lodowiskach Spartana poślizgać się można do 31.03. Dostępne są trzy obiekty: przy Spiskiej 1, Wejherowskiej 34 (Orbita), Jaksonowickiej 28. Na miejscu można wypożyczyć łyżwy, kask i pomoce do nauki jazdy. Godziny otwarcia i ceny biletów na: www.spartan.wroc.pl/lodowisko.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100 100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8-18)

Zgłoś awarię do ZDIUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)

Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)

Biurowisko Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)

Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barrier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**

Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555**

(pn.-pt. 9-17) Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19 (konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław, www.wroclaw.pl, e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania Anna Aleksandrowicz

DRUK

Polska Press Sp. z o.o. ul. Baczyńskiego 25A 41-203 Sosnowiec

WYDAWCA Gmina Wrocław

Dirty Dancing in Concert w Hali Orbita 19.04

Wyjątkowe wydarzenie łączące projekcję kultowego filmu z muzyką wykonywaną na żywo przez orkiestrę i wokalistów oraz pokazem tanecznym inspirowanym najbardziej znanymi scenami filmu zobaczymy 19.04 o godz. 19 w Hali Orbita. Bilety w cenie od 185 zł na goingapp.pl.

MATERIAŁ PRASOWE

Survival Race Kid we Wrocławiu 25-26.04

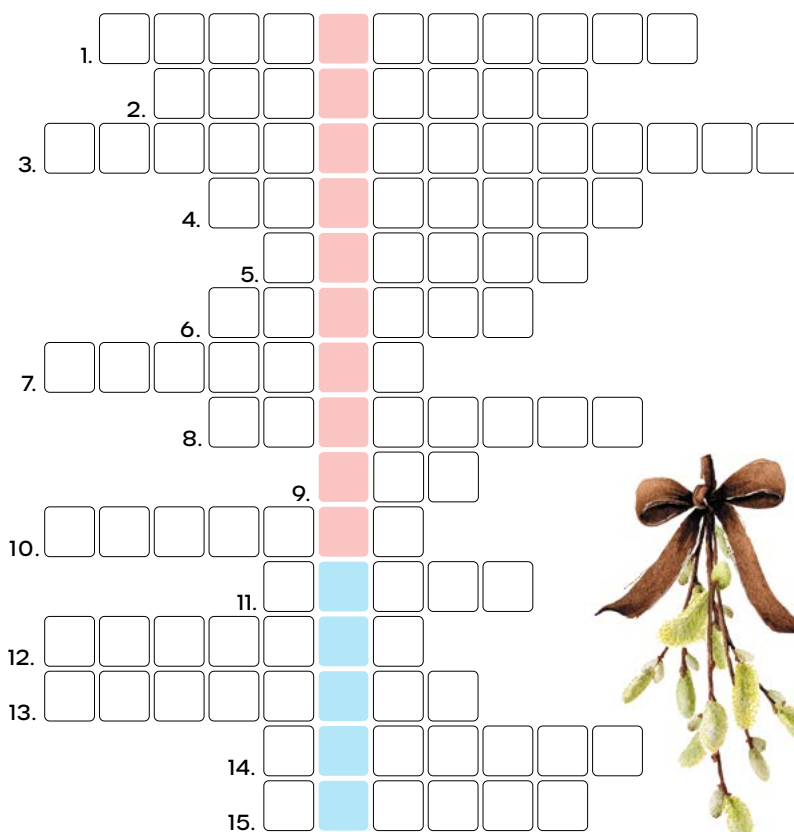
Największa przygoda z przeszko-dami dla dzieci w kwietniu na Morskim Oku. Zapewnij swojemu dziecku od 2 do 13 lat aktywny weekend (5 kategorii wiekowych). Tu liczy się uśmiech i wzajemna pomoc, bez rywalizacji. W swoim tempie i rodzicem u boku. Zapisy i bilety od 70 zł na: survivalrace.pl.

MATERIAŁ PRASOWE

KRZYŻÓWKA NUMERU 269

- Plac z zespołem wieżowców zwany Wrocławskim Manhattanem.
- Drugi człon nazwiska projektantki Mezonetowca.
- Wrocławski dom na linach to ...
- Kod na kopercie.
- Na ... – osiedle dla robotników rolnych projektu Ernsta Maya.
- W tym kształcie jest budynek mieszkalny TBS na Psim Polu projektu Krzysztofa Skalskiego.
- Osiedle WuWa powstało pierwotnie jako ...
- Osiedle-ogród położone na Wielkiej Wyspie.
- Kościuszkowska Dzielnica Mieszkaniowa w skrócie.
- Sztuki lub handlowa.
- Miejsce zamieszkania królów lub rycerzy.
- Kompozytor i skrzypek z okresu baroku, którego ulica znajduje się na osiedlu Cztery pory roku.
- Ma podwórka z muralami.
- Dawniej była oddzielnym miastem, dziś jest częścią Wrocławia.
- Małe i Wielkie obok Świątnik.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **269.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do

8.04 do godz. 20. Trzech zwycięzców wyłonimy (zgodnie z regulaminem) spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **15.04**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostat-

ni. W tym wydaniu do zdobycia są: bluza i workoplecak z herbem Wrocławia oraz bidon. W numerze 267 (hasło: Rewitalizacja) zwyciężyli: Tomasz (bluza), Marta (workoplecak) i Elżbieta (bidon). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO** www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs